

# en **Weu** **Alta**

PUBLICACIÓ INTERMITENT DE LA XARXA ANARQUISTA  
núm. 1  
juny, 2009

enveualta.wordpress.com  
5000 exemplars  
Gratuït

## *Sobre la necessitat d'acabar amb l'Església Catòlica i les seves campanyes*



Són diverses les raons que ens mouen a voler encarar-nos tant amb l'Església Catòlica com amb els seus hipòcrites discursos Pro-vida. Més concretament, ens referim a la seva forta última campanya propagandística contra la reforma de llei de l'avortament, o dit d'una altra manera; capacitat de decidir que té una dona a no tenir una/un nadó, possibilitat que actualment queda en la majoria dels casos reduïda a les clíniques privades i a partir d'unes causes molt concretes.

### **Controlant els nostres cossos**

En primer lloc, defendem l'avortament sense entrar en el joc de qüestionar la decisió de la dona afectada perquè pensem que cada dona, com a

propietària intrínseca del seu cos, ha de tenir l'oportunitat de decidir sobre què fer amb aquest, si vol o no portar una nova vida al món. I fent-ho, alhora, sense que se li requereixi cap tipus d'interrogatori, justificació legal o patològica, cost econòmic o experiència traumàtica evitable.

Contràriament al que argumenten algunes veus, nosaltres no veiem en absolut l'avortament com un capritx contemporani i encara menys com un assassinat, ja que pensem que és preferible evitar dur una nova vida al món a temps, que mantenir-la en la misèria.

Però malgrat defendem la pràctica avortista entesa com una necessitat, sabem que pot ser molt arriscada per la salut física i psicològica d'una dona. Arribant a ser mortal en

varis casos quan ha estat practicada desesperadament sense recursos en la clandestinitat. Per aquest motiu, creiem convenient adquirir els màxims coneixements possibles, al marge de fàrmacs i d'equips mèdics tecnològics (ja que existeixen altres mètodes avortistes naturals), treballant-ne la prevenció i sent molt conscients de totes les conseqüències que ens pot comportar.

### **Domesticant els nostres desitjos**

El segon motiu, rau el fet que ens oposem radicalment a l'escala de valors que promou l'Església Catòlica en la teoria i pràctica de la seva doctrina. Un d'aquests camps és la repressió dels gèneres i les diferents sexualitats que

una persona pot adoptar.

Ben allunyades/ts tant d'allò real com dels sentiments i les passions que sentim al ser amants, imposen una heterosexualitat obligada, per garantir que el comportament adient d'una dona no pugui anar més enllà que l'emmarcat dins la figura reproductora, on aquesta serà la cuidadora i la treballadora domèstica sotmesa als desitjos del "seu" home. L'ideal catòlic "d'home" serà aquell que amaga els sentiments, cap de família que ha d'adoptar el seu rol privilegiat patriarcal.

Al mateix temps, amb la difusió de la seva propaganda condemnen a la marginalitat i a l'estigmatització a aquelles persones que surten d'aquests paràmetres de "normalitat", promovent que la medicina continuï anul·lant la sexualitat de les/als infants que neixen amb uns òrgans sexuals poc definits pel binomi home/dona (dits/es hermafrodites o intersexuals), criminalitzant la masturbació, el lesbianisme, l'homosexualitat, la promiscuïtat i la transsexualitat, entre d'altres, amb l'única finalitat de mantenir-nos més dèbils, tristes/os i dominables en la família nuclear (o tradicional).

### **Creient en nosaltres mateixes**

Una altra raó per la que ens posicionem en contra dels missatges del pensament catòlic és perquè fa refugiar als/les "fidels" en divinitats inexistents en el món viu, convertint-les en persones indefenses d'autoestima baixa. Nosaltres pensem que com a matèria orgànica que som, compostes per nitrogen, sofre, carboni, hidrogen i oxigen, com tantes d'altres espècies vives, formem part de la Terra, i com a tals, som responsables i moneda de canvi dels successos que en ella i en nosaltres ocorren. Per tant, creiem contraproduent i alienant viure d'acord qualsevol religió confeccionada per morts aliens a la pròpia realitat palpable i existent.

Segueix a la pàgina 3

*La creuada dels "Pro-Vida", els nous salvadors de la moral cristiana*

.....  
pàgina 4

*Maternitat: per sobre dels drets*

.....  
pàgina 6

*La sexualidad de un hombre al azar*

.....  
pàgina 7

*¿Aborto libre y gratuito? ¿Si! ¿Libertad sexual femenina? ¿Seguro!*

.....  
pàgina 8

*Extracción Menstrual*

.....  
pàgina 10

*Resignificant conceptes com el d'avortament*

.....  
pàgina 13

*Reflexions entorn la llei d'avortament*

.....  
pàgina 14

*¿Por qué el feminismo no puede ser una lucha parcial?*

.....  
pàgina 16

# Editorial

La publicació que tens a les mans és fruit d'aquells pensaments que no se senten còmodes ni amb les polítiques estatals ni amb la majoria de discursos que no consideren la crítica en la seva totalitat, sinó parcialment, i que acaben delegant en lleis més àmplies allò a què s'oposen. Són part del debat que cada dia ens sorgeix i que ja no podem silenciar, que sentim la necessitat d'exterioritzar, tot cercant reaccions al nostre voltant.

En el cas de l'avortament la qüestió es presenta ben clara. Ara està en una situació d'il·legalitat exceptuant els tres supòsits de despenalització que contempla l'Estat, els quals es poden resumir en evitar un perill greu a l'embarassada; sent conseqüència d'una violació o en cas de potencials malformacions al fetus.

Rere les campanyes legalistes impulsades darre-rament, l'Estat ha llançat una contraproposta de modificació de llei. I les campanyes callen. Però i la realitat? Prometen que les dones puguin avortar en un període de temps d'embaràs més alt. Però gairebé el 100 % de dones que avorten ho fa en els primers mesos, per tant,

aquesta llei no modifica gairebé res. Prometen que dels 16 als 18 anys es pugui avortar sense signatura dels pares i pretenen comprometre a metges de la sanitat pública a que practiquin aquesta intervenció. És que no estaven ja avortant les joves entre 16 i 18 anys i en molts casos sense que ho sabessin els pares? I els metges, és clar que no és la seva ètica, sinó la seva economia que els priva d'interrompre embarassos en centres públics, ja que

*Però l'avortament no és més que una acció que se situa a la punta de l'iceberg d'un entramat de lobbys socials i econòmics. On un dels papers principals el juga l'educació sexual que tenim: heterocentrada, penetrativa i orgàsmica.*

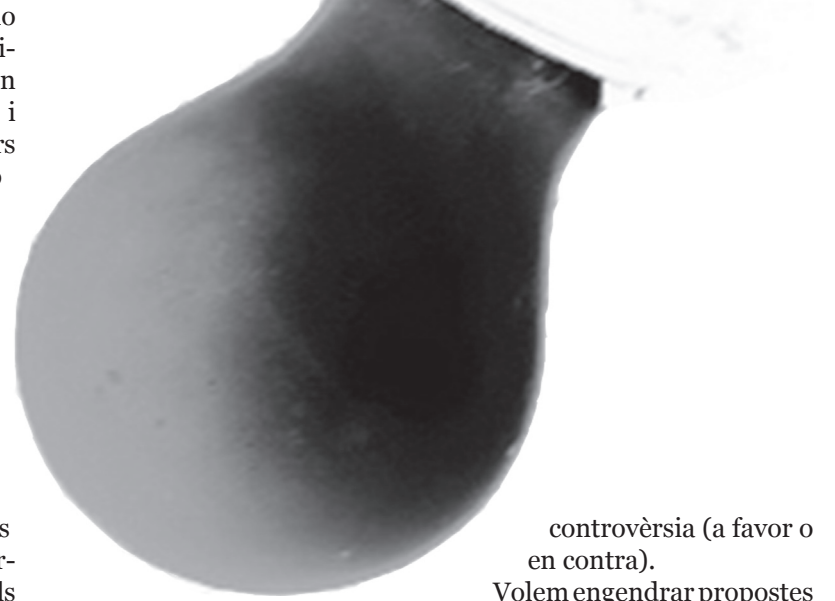
si ho fan després als privats se'ls paga molt més. Modifiquen la llei per perpetuar-nos en una situació de submissió, a la seva medicina i els seus

interessos. I les campanyes pro avortament tant contentes. Encara els haurem d'agrair que gràcies a les signatures que han recollit durant mesos la llei s'hagi modificat per fer que la situació al carrer es tanqui dins l'immobilisme absolut durant ves a saber quants anys més.

Però l'avortament no és més que una acció que se situa a la punta de l'iceberg d'un entramat de lobbys socials i econòmics. On un dels papers principals el juga l'educació sexual que tenim: heterocentrada, penetrativa i orgàsmica. On sembla que ningú qüestioni els mecanismes d'obtenir plaer a la seva vida, ja ens vénen prefabricats i només ens cal aplicar-los a les nostres relacions. Com a producte d'aquestes relacions viciades es tendeix a bipolaritzar més els dos gèneres reals i encaixonar-los, amb més força, dins els rols que els pertocuen. Interessa que la dona que hagi d'avortar se senti feble i sigui ridicularitzada. Que les clíniques privades no caiguin en crisi gràcies als 300 euros que es paguen per cada intervenció. I que les dones se sentin segures anant a aquest tipus de clíniques així com la resta de persones ho fan visitant els Centres d'Atenció Primària i altres institucions mèdiques quan es troben malament. Perquè la medicina és la nova religió, que ens deixa real-

ment despullades davant de conceptes que no entenem i que no ens expliquen..

No cal parlar dels interessos partidistes, que segons en quina banda es



controvèrsia (a favor o en contra).

Volem engendrar propostes reals en relació amb la nostra capacitat d'autogestió. Segur que ens hem quedat curtes en voler visibilitzar la complexitat que hi ha darrere de tot plegat, la transversalitat de la qüestió de gènere i les interconnexions entre els diferents focus de pressió que hi participen. Perquè en el conflicte hi ha tants factors a tenir en compte que no hi caben dins aquestes pàgines. No obstant això, esperem aportar una espurna al pensament i l'acció de totxs.

Volem semblar debat. Expressar la nostra resistència a la falsa polarització de l'actual

# en **Veu Alta**

*Agraïm especialment a totes les individualitats i col·lectius que han col·laborat en fer possible aquesta publicació tant a nivell econòmic com en aportacions gràfiques o de contingut més teòric; així com a totes aquelles persones que en el seu dia a dia donen sentit a la lluita llibertària.*

*Dir també que no ens fem càrrec dels continguts de la publicació ja que considerem que és el lliure exercici d'una necessitat vital: la comunicació. No creiem en les lleis però tanmateix declinem tota responsabilitat legal ja que en aquesta publicació no practiquem la censura ni estem al servei del Sistema autoritari explotador actual.*

## El perquè de tot plegat ...

Què és el que pot impulsar a diferents persones a reunir-se conjuntament per fer una campanya propagandística com la que tens a les teves mans?

Primer de tot demostrar que estem fartes de la cultura patriarcal en la qual encara vivim. I per patriarcal entenem els tipus de relacions que en el nostre dia a dia es reproduïen. Uns tipus de relacions que van encaminades a reproduir uns tipus de rols concrets. Un rols que històricament donen a persones un paper de submissió i als homes un rol de domini, força, imposició, en definitiva, uns tipus de rols que donaven poder als homes sobre la resta de la societat, és a dir, control sobre les dones i la descendència directa (filles i fills), alhora que creava una sèrie de privilegis només aptes pels homes.

A trets generals la societat actual segueix sent així. Encara si neixes home pots gaudir de certs privile-

gis socials i tens una certa capacitat pràctica de domini sobre les dones, especialment front a les dones educades en els esquemes més estrictes d'aquest esquema que fa als homes superiors a les dones... El patriarcat existeix, el domini d'un gènere-sexe sobre la resta encara continua viu.

Quan una dona és agredida sexual i/o físicament, quan entre homes es creu que les dones serveixen per poc més que per la "regla de les 3 F's", és a dir: "freir, fregar y follar", el patriarcat continua viu, quan encara avui dia la paraula "marica" o "lesbiana" són considerades com insults, quan en un semàfor s'escolta un "mujer tenías que ser", el patriarcat continua viu, quan un borra-txo (o no ni tant tant) a la barra d'un bar afirma que "totes les dones són unes putes", o quan escoltes a una jove-nta que creu que el concepte de sexualitat alliberadora és imitar a les actrius porno, el patriarcat continua viu, més

viu que mai. Qui no vegi això és un x miop mental!

Els i les benpensants afirmaran, de manera optimista, que això està canviant, que ara el govern de ZP renova i amplia els preceptes de la llei sobre l'avortament... Afirmaran que tenim una vicepresidenta del govern dona, que la Carmen Chacón és ministra de la Guerra, que existeix paritat política, que existeixen polítiques de "discriminació positiva" i que les feministes, normalment dones madures "curtidetes" en les "batalles" dels '70, tenen veu i que aquesta es fa escoltar...

Per sort per a nosaltres i per desgracia per a molts d'altres, pensem que el patriarcat és quelcom més que "una guerra de sexes". Pensem que el patriarcat és un criteri creat per reproduir relacions de domini entre persones i de control sobre el medi, en definitiva, tota una xarxa de relacions jeràrquiques basades en l'explotació. Els Estats, els sistemes

econòmics mercantilitzats, l'antropocentrisme, els sistemes de domini cultural (religions, mass media...) i d'altres tipus de relacions explotadores estan entrelligades, són reproduccions fractals de la mateixa essència: A domina a B. B és explotada per A.

Que existeixi paritat als governs o que existeixin dones en llocs de responsabilitat no significa que el patriarcat estigui en vies d'extinció, significa que el Sistema es perfecciona cedint aparentment per poder continuar existint. Que existeixin dones ocupant alts càrrecs a empreses, com Ana Botín al Banesto o les germanes Koplowitz a FCC, no és pas un símptoma de l'alliberament de les dones, és reflex, tot plegat, de la molt bona salut del patriarcat... I bona salut perquè aconsegueix que dones, històricament sot-meses, ara puguin també ser explotadores, però per això han de pagar un peatge: han de ser "homes", han d'exercir i perpetuar-ne la seva construcció cultural.

De què serveix una dona ministra si això és un home, de què serveix una dona policia si això també és un home, de què serveixen les legislacions estatals si l'Estat és, en el fons, un home. De què serveix la discriminació positiva si el mercat laboral és, també, un home...

La construcció social del què és un home no és pas altra cosa que el rol i la pràctica encaminades al domini. Com anarquistes pensem que, independentment del nostre rol cultural, hem d'eliminar totes les formes d'explotació per crear, aquí i ara, relacions horitzontals i autogestionàries. I en aquest sentit la destrucció del patriarcat significa la destrucció del homes, en el sentit de la destrucció de tot tipus d'explotació.

Aquesta campanya surt d'aquest ambient: de dones, homes, gays, lesbianes i queers que rebutgen els rols de domini i submissió, que no volen ser res del que el Sis-

tema els hi pot oferir. No volen ser "HOMES" perquè no volen ser explotadors, però tampoc volen ser "DONES", perquè no volen ser explotades. Volen ser nous subjectes lliures i independents, si són homes ho seran però sota altres preceptes, així com si són dones, gays o lesbianes... Uns preceptes encaminats a la autogestió de les nostres vides, la no delegació i l'extermi de tota situació d'explotació.

Una vegada presentats alguns arguments del perquè de tot plegat, persones benpensants dels "moviments socials" es preguntaran: "Està molt bé això que dieu, però no s'estan fent ara campanyes en contra del patriarcat? Per què no us sumeu a campanyes com la que s'està fent en contra de l'avortament?". Potser tenen raó, però com hem dit abans, el patriarcat és quelcom més que "una guerra de sexes", és també l'Estat, el Capital, l'explotació animal i del planeta, és, en definitiva molt més que una agressió sexista, és una part d'un tot que, com anarquistes, combatim.

Pensem que les lluites des d'àmbits parcials són útils i necessàries, i tant que sí, i pensem que darrera d'una campanya que reclama "el dret a un avortament lliure i gratuït" s'amaguen moltes bones intencions, però pensem també que el camí al fracàs està també ple de bones intencions... Si l'Estat és part del problema, trobem insuficient reclamar drets. No oblidem que un dret, al igual que els deures i les lleis, són els instruments que legitimen el Poder de l'Estat. Si bé és cert que una hipotètica llei que garantis l'avortament de forma lliure i gratuïta, aparentment, seria una victòria, a la pràctica consumiria un gran esforç i una forta capacitat de transformació social en l'enfortiment de les mateixes estructures que ens oprimeixen i ens dominen, integrant, tal i com va passar a dècades passades lluites socials fetes amb tota la bona intenció del món. Ara a

ple 2009 continuar amb una campanya que copia literalment els vells esquemes fracassats no pot portar res de bo, normalment les segones parts no solen ser bones.

Si l'Estat reforma o no, no és el nostre problema, ja que quan vol recuperar una lluita social el que sol fer es legislar per fer veure que escolta a la "societat civil". Per tant, una campanya que ja d'inici busqui el reformisme estatal, no pot esperar res més que reformisme estatal. Ara bé, una campanya que sigui més contundent, que no s'imposi límits i que busqui la solidaritat més enllà d'un ambient de lluita concret, de ben segur que si adquireix força als carrers pot provocar un reformisme estatal (per intentar integrar-la), però al no quedar-se limitada en aquest reformisme pot obrir escaletxes que facin del tot inútil aquests intents d'integració. Anar més enllà significa assenyalar tot el que està podrit darrera l'avortament, assenyalar al mateix patriarcat i connectar aquest àmbit concret amb altres àmbits més amplis. Significa també, aquí i ara, començar a actuar, a començar a recuperar el control de les nostres vides: en les nostres relacions quotidianes, als carrers, als centres d'explotació laboral, als centres domesticadors educatius...

Darrera l'avortament i les campanyes en "contra" i a "favor" hi ha l'evidència de la nostra total i absoluta manca de control sobre les nostres vides, hi ha, en síntesi, una part d'un tot que no ens beneficia gens ni mica. Per això comencem aquesta campanya, per estendre els nostres desitjos de revolta més enllà d'un estricte àmbit, per obrir escaletxes i trencar els murs de l'aïllament, per deixar de somniari despertats i començar a fer viure els nostres malsons als responsables de tot plegat, ja sabeu qui són...

## Influència estructural

Els vincles en matèria política de l'Església Catòlica espanyola i catalana estan molt extesos i estructurats. Així disposa d'un complex educatiu, religiós, sanitari, judicial, d'oci, negocis i mitjans de comunicació propis molt amplis. Tampoc oblidem que l'Estat cada any destina a l'Església catòlica espanyola un 0,7% (150.000.000 d'euros) per: col·legis concertats, organitzacions socials, professors/es de religió, hospitals i institucions "de beneficència", capellanies castrenses a presons i casernes, patrimoni immobiliari i artístic

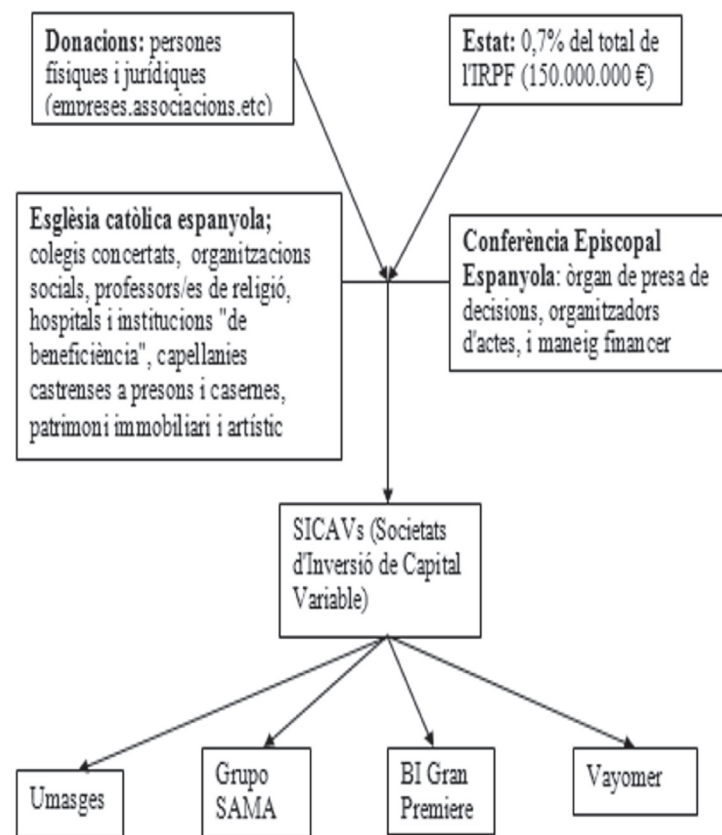
En l'àmbit polític, podem descobrir la participació en actes a favor de la família tradicional (GEC, Grupo de Entidades de la Familia), entitat associada a E-Cristians, a personatges destacats dels partits PSOE, CIU i del PP, a presidents Olímpics i d'importants clubs esportius, a rectors universitaris i un llarg etcètera.

Exemples d'aquests noms són: Jordi Pujol, Ernest Benach, Joan Clos, Daniel Círcera, Dolors Nadal, Duran i Lleida, Juan Antonio Samaranch, Joan Gaspart, i la llista continua.

## Negocis al marge de la moral

Per acabar, un altre factor que ens fa posicionar-nos frontalment en contra de l'Església Catòlica és pels negocis capitalistes i en contra de la vida que tant defensen, incoherents en el seu propi codi moral. La Conferència Episcopal, bisbes com els de Burgos, Madrid, Oviedo i Astorga, Antonio María Rouco Varela, mantenen per mitjà de SICAV's (Societats d'Inversió de Capital Variable) com ara: el Grupo SAMA, Bi Gran Premiere, Usmages i Vayomer. D'aquesta manera inverteix en:

- empreses dedicades a la producció de begudes alcohòliques (Florida Ice and Farm).
- farmacèutiques que comercialitzen amb anticonceptius i estimulants per l'erecció alhora que experimenten diàriament amb animals (Pfizer),
- corporacions que estan degradant la natura i les condicions de vida de les persones (Repsol YPF, Endesa, Telefónica, Iberdrola, Royal Bank of Scotland, Allianz)
- productors i distribuïdors de ciment (Holcim).



# UNITED GREY OF PATRIARCHY

# La creuada “Pro-Vida”, els nous

Des d'inicis d'any, cada 25 de mes, a arreu de l'Estat espanyol, s'estan realitzant concentracions de la mà de diversos grups “Pro-Vida” i antielecció davant de clíniques on es practiquen avortaments. En el cas de Barcelona, la cita habitual és davant de la Clínica Aragón al c/Viladomat. Sota la campanya anomenada “Derecho a Vivir” (DAV), impulsora de l'acte, hi trobem el portal antiavortista d'Internet, d'abast estatal, HazteOír.org; principal creador de la iniciativa amb Efrén Pablos com a portaveu a Catalunya. Com a convocants hi trobem també a Convivència Cívica Catalana, coordinadora d'associacions en funcionament des del 1998. Sorgeixen per oposició a la reforma de la llei de política lingüística, avoquen per la unitat d'Espanya i el “pluralisme lingüístic” i el seu discurs està tenyit de demagògia victimista antiterrorista a l'estil Foro d'Ermua del qual participen. També s'han sumat a l'organització de la campanya el Fòrum Català de la Família, braç català del Foro Español de la Família, focus conservador i catòlic molt influent a nivell estatal que coordina un gran nombre de grups i associacions. La seva tasca la resumeixen en “la promoció i defensa, en el sí de la societat, dels valors essencials de la persona des de la seva concepció fins a la seva mort natural; i de la família, constituïda aquesta per la unió matrimonial entre un home i una dona”. La seva seu la trobem al c/Muntaner 202 2<sup>o</sup>B de Barcelona i el seu president és Jorge Buxadé Villalba. Apuntar per cert, que Jorge Buxadé és advocat i professor associat de Dret Administratiu de la Universitat Internacional de Catalunya i de pas mencionar que apareixia com a número 8 a la candidatura de Falange Española Auténtica per les eleccions del 1996 a Barcelona. Per últim, parlem de Profesionales por la ética, actius des del 1992. Una altre associació que clama per la implantació de la doctrina cristiana des d'un punt de vista interprofessional.

Durant aquestes jornades esperpèntiques una es pot trobar amb mítings de líders de grupuscles ultracatólics exaltant el seu moralisme fonamentalista, ridícules misses pels “nens no-nascuts” de la mà de capellans de la prelatura de l'Opus Dei, crits de “Viva Espanya!” de la boca de xavals i xavales de 15 anys i tantes altres bajanades com us puguin passar pel cap. Això

sí, amb un atretzo de pancartes a tot color, equips de megafonia i llums, i amb un equip de mitjans periodístics propi que deixa més que palesa la infraestructura i el poder econòmic dels que disposen. En poques paraules... Tot un espectacle.

A primera vista, una pensa que són quatre grillats integristes pels quals no val la pena ni gastar saliva. Indagant i rasant una mica, els shows mediàtics del 25 esdevenen tan sols la punta de llança de tot un arsenal ben connectat entre si i que apunta i dispara a molts més camps dels que una s'imaginava: educació, religió, sanitat, sistema judicial, mitjans de comunicació, esfera política de poder, oci, lobbies empresarials... Integriste en tota regla, vaja. Les principals premisses amb més o menys matisos: La defensa a ultrança de la família nuclear i els seus valors patriarcals i promoure la presència d'aquests en tots els camps socials; la promoció de la concepció i el subjecte cristià en la vida pública amb les directrius provinents de la Conferència Episcopal; l'apologia del matrimoni heterosexual com a única possibilitat d'unió i com a institució social insubstituïble; fomentar i imposar el rol reproductor, la cura de la llar i la família a les dones i convertir-les en principals transmissores de la doctrina cristiana i els seus valors; la condemna i criminalització de l'eutanàsia; de la utilització de mètodes anticonceptius i de l'avortament; la patologització i demonització de lesbianes, gays, bisexuals... entre altres. Com a principal fundació privada amb funció de veritable Think Tank de tots aquests grupuscles trobem FundSocial. Aquests es dediquen a elaborar diagnòstics, propostes de projectes dirigits a institucions públiques, exercint pressió i difonent els valors tradicionals de la família.

El gener de l'any passat va tenir lloc a Barcelona un acte “por la Defensa de la Família Tradicional”. En aquest cas convocaven el Grupo de Entidades Catalanas de la Família (GEC), associació d'associacions i individualitats que neix el 1993 preparant terreny per sortir a la llum pública el 1994 en motiu de l'any internacional de la família. Des d'aleshores han intervingut en camps diversos a mode de pressió constant i apostant per una professionalització dels seus integrants. A part d'estar molt vinculats a CIU, han participat en actes personatges



destacats com Jordi Pujol, el president de la Conferència Episcopal Espanyola el cardenal Antonio Maria Rouco Varela, l'exalcalde de Barcelona Joan Clos, el president d'Honor del Comitè Olímpic Internacional Juan Antonio Samaranch, l'ex president del FC Barcelona Joan Gaspart, l'actual cardenal de Barcelona, el president del Parlament de Catalunya Ernest Benach i Mercedes Sampietro, presidenta de l'Acadèmia del Cinema espanyol. La GEC està fortament vinculada a E-Cristians amb els que van signar el Pacte per la Vida i la Llibertat. Participen a més de la creació del Foro Espanyol de la Família. Han rebut finançament de la Secretaria de la Família de la Generalitat i han col·laborat econòmicament amb ells FIATC, MRW, Freixenet, Codorniu, La Caixa, Caja de Madrid, Caixa de Manresa, Fundació Banc Sabadell i Gas Natural SDG. El seu president és Daniel Arasa i la seva seu rau al c/ Pere Vergés, 1 11-13.

Impulsant i organitzant la trobada també hi eren

presentes ProVida Barcelona, grup amb seu al C/ Bonaplata, 42, 1<sup>o</sup> i amb Dolors Voltas com a cap visible. Vinculats al projecte del Foro Espanyol de la Família, “Red Madre”. I finalment com a principal grup col·laborador de l'acte hi trobàvem E-Cristians, associació ultra-catòlica fundada per personatges de l'entorn de l'ex-president de la Generalitat Jordi Pujol, varis d'ells provinents de la dreta nacionalista catalana. Al capdavant de l'associació hi trobem Josep Miró Ardèvol, director del Instituto de Estudios del Capital Social (INCAS) de la Universitat Abat Oliba, ex-conseller d'agricultura de la Generalitat durant l'era Jordi Pujol i membre històric de Convergència, de la qual es donà de baixa l'any passat, segons ell per l'allunyament del partit envers els postulats de l'Església. Bàsicament dedicat a fomentar els valors de la família patriarcal, el catolicisme integrista i amb un fort caràcter lesb-homo-transbòfob. Encapçalen l'oposició a les polítiques de sanitat de la Ge-

neralitat-tripartit, amb un clar rerefons partidista, intervenen en mitjans de comunicació com la COPE, als bomitius matins del Cuní de TV3 entre d'altres, estan potenciant la creació d'un Sindicat de la Família i tenen una organització juvenil anomenada Joves Cristians XXI. Llegint els continguts dels seus programes presentats a la Generalitat en contra de la instal·lació de màquines de preservatius als instituts hi podem trobar propostes com la fidelitat, endarrerir les primeres relacions sexuals, acabar amb la promiscuïtat i l'apologia de l'abstinència sexual, per anomenar-ne algunes.

La majoria d'entitats mencionades estan vinculades a la Universitat Abat Oliba situada al c/Bellesguard, 30. Aquesta esdevé habitualment seu dels seus actes i destaca com a universitat puntal, caldo de cultiu de molts integrants de la dreta més reaccionària i del moviment pro-vida. Per posar un exemple mencionem a Joan Corona, rector i partícep de la creació de la universi-

# salvadors de la moral cristiana



tat. A part de ser el director de l'Institut de l'Empresa Familiar és un fort exponent de la xarxa de dreta empresarial i catòlica que s'està estructurant a Catalunya junt amb Antonio Argandoña, professor de l'IESE. El duo forma part de la FAES, a través de la seva branca a Catalunya, l'Institut Catalunya Futur. Com a col·laboradors financers de la institució podem citar 'la Caixa', Caixa Penedès i Santander Central Hispano.

I com és evident, aquesta menyspreable iniciativa de defensa de la família tradicional tenia tota la complicitat i el suport dels dos principals partits polítics catalans afins a la causa i que tant sovint trobem compartint llit: CIU i el PP. Per aquest motiu no ens ha d'estranyar el veure desfilar entre la massa integrista a personalitats tant indesitjables com Daniel Cirera (PPC), Dolors Nadal (PPC) o Duran i Lleida (CIU).

Un cop més podem comprovar els estrets lligams entre els varis braços de l'ofensiva pro-vida. Noms

d'associacions, fòrums, partits polítics i personatges d'influència es repeteixen i es tornen a repetir en les files d'organitzadors i convocants dels diversos actes, campanyes, marxes i accions legals que emprenen des de fa anys i de manera continuada les faccions més rànies i conservadores del lamentable panorama polític català i les seves estructures civils. I és que tot queda en família...

L'últim, el VII Encuentro de Juventud y Familia y Torneo de la amistad a BCN del 22 al 26 d'abril al Palau de Congressos (lloc habitual de les seves trobades). El programa consistia en un simpòsium sobre professionals per l'Església local, una missa presidida pel Cardenal de Barcelona Lluís Martínez Sistach, exposicions de voluntariat i evangelització i conferències varies per part de personatges com José M<sup>a</sup> Alsina (rector de la Universitat Abat Oliba), Pedro Montagut Piquet (director de l'Institut de Teologia Espiritual de Bcn) o Josep Miró Ardèvol (president d'E-Cristians). Tot això organitzat per Legionarios de Cristo. Aquests últims donen nom a la congregació religiosa de dret pontifici de caire internacional nascuda el 1941. Tenen afiliacions a diversos grups d'extrema dreta d'arreu del planeta. El fundador Marcial Maciel es va veure immers en judicis sota acusacions de pederàstia i abusos sexuals, igual que varis integrants de Legionarios de Cristo. El seu successor i actual director és Álvaro Corcuera Martínez del Río, home de confiança de Maciel fins a la seva mort. Posseeixen una xarxa d'escoles amb presència a diversos països, a Barcelona els podem localitzar al Colegio Reial Monestir de Santa Isabel al c/Vergós, 44-52.

Aquesta última informació ens condueix a parlar de l'altre tentacle d'aquests moviments integristes, el de l'educació. Les seves xarxes i estructures de formació escolar són extenses i ben finançades. Una de les destacables és la Institució Familiar d'Educació, societat civil nascuda el 1969 amb l'objectiu de promoure, dirigir i gestionar centres educatius fidels a la prelatura de l'Opus Dei. Practiquen l'educació diferenciada (separació per sexes) i aposten per fomentar un "sentit cristià de la vida" d'acord amb la doctrina catòlica. Disposen d'onze escoles, però la primera i referent és la de "La Farga" situada a la ctra de St Cugat al Papiol,

36.

Una altra de les apostes importants d'aquests fanàtics és l'entrisme dins l'àmbit sanitari. En realitat és un dels terrenys més temptadors, ja que és camp de batalla pel que fa a temes com l'eutanàsia, l'avortament i la patologització de comportaments no heteronormatius, entre d'altres. Al cap davant d'aquest front hi trobem Médicos Por la Vida (MPV) organització de metges, professors i estudiants de medicina que sorgeix de la Universidad Autónoma de Madrid però amb delegació a varis racons de l'estat, entre ells Barcelona. Una de les seves armes més importants és l'anomenada objecció de consciència, on s'agafen alguns dels metges per tal de renunciar a la pràctica d'avortaments a mode de pressió.

Mencionar també les connexions més que evidents amb la ultradreta més descarada. La zona obscura amb la que no sempre interessa mostrar afinitat en el pla públic i mediàtic ja que podria embrutir la seva imatge creada de demòcrates intaxables per tal de poder adaptar-se i sobreviure en aquesta nova era política ambigua en la qual les ideologies dogmàtiques no tenen cabuda electoralista, almenys a cara descoberta. Del cert, però, que aquestes són les que encara propulsen l'herència del *Régimen del 18 de Julio* que tant canvià ja als 50 i 60, i en la que segurament podríem trobar un munt de connexions entre tots aquells tecnòcrates de l'Opus Dei que van veure en el liberalisme la sortida per tal de mantenir les relacions de domini en aquella "*Spain is different*". Doncs no deu pas ser una coincidència que arribi fins avui tal continuisme camaleònic emmascarat per una transició inexistent que ens porta a l'actual entramat econòmic i polític on el victimisme populista de l'Església i els seus tentacles polítics romanen enquistats "*en defensa de los valores de la Justicia Social, de la Dignificación del Trabajo, de la Vida, de la Familia, y de la Patria, frente a la amenaza constante de las "ideologías"*"; així com en "*(...) difundir los principios que lleva implícitos la Cosmovisión Católica y, específicamente, la Hispanidad, entendida como la Cristiandad encarnada en el mundo Hispánico*". La idea de la creuada necessària en aquells anys 30 encara continua i les campanyes anti-avortistes o els posicionaments victimistes front

la recuperació de la Memòria Històrica en són exemples.

Sovint des dels l'anarquismes busquem referents per tal d'organitzar-nos i trobar fórmules màgiques per mirar de reproduir esclats revolucionaris que s'han viscut en aquestes mateixes terres tan properes. Ara bé, mirant la composició socio-política de l'Estat veiem que existeix un fil que lliga la continuïtat de les èlits retrògrades que han marcat la línia política de l'Estat al llarg del segle XX. Així, existeix una societat catòlica i conservadora "*a l'espanyola*" en paral·lel. Aquesta connecta una gran base social amb unes èlits vanguardistes i directores d'aquest entramat, la qual va des de les escoles específiques com la Vall, al món laboral, amb sindicats com APPRECE o el de la Família, passant per les federacions de pares, magnats empresarials i associacions de professionalització per tal de formar i així eixamplar i postergar aquesta èlit. Si parlem de la històrica lluita per la socialització de mitjans de producció, canvi i distribució, propi del moviment obrer del qual sorgí també l'anarquisme, ens adonem que avui aquest projecte, lluny d'estar a les nostres mans, resta més aviat controlat per aquest altre submón, ultra protegit i sostingut en molts dels darrers governs com els de CIU.

Veure aquesta realitat ens retorna també cap al repensar tot l'altre entramat en paral·lel propi del moviment llibertari català, que existia al voltant d'escoles racionalistes, Ateneus, cooperatives mutualistes, publicacions llibertàries, editorials, anarcosindicats, ... Ens trobem doncs davant gegants que s'han sabut adaptar perfectament al nou ordre mundial connectats i beatificats per les polítiques legítimes de les democràcies. Mentre però, nosaltres romanem estancadxs en una lluita incapaç d'adaptar-se de manera efectiva en aquesta complexa postmodernitat. Sense esclatxos on poder-nos aferrar, i des de les quals poder vehicular estratègies de tensió, sovint els dits "moviments socials" opten per reivindicar al mateix Estat promotor d'aquesta dominació, els drets que creuen que ens pertoqueuen com a ciutadanxs. Així, es reprèn, perdudxs entre tanta dialèctica, els mateixos eslògans i discursos dels anys 70, fan seva la ideologia ciutadana que tan afavoreix el poder i contribueixen a desdibuixar els objectius externs

on colpejar com els interns on redefinir i cohesionar, des d'un punt de mira no claudicant, iniciatives rupturistes. Les campanyes pel dret a l'avortament són un exemple d'això. Veiem que davant d'un món globalitzat on la dominació està tan coordinada, les campanyes contestatàries que sorgeixen davant d'aquest no deixen de ser parcials i de recolzar-se constantment en reivindicacions legalistes que no qüestionen més enllà, per exemple en aquest cas, del problema immediat que provoca una reforma legal per l'avortament. Així, sempre a remolc i a la contra d'una realitat, que marca l'agenda d'aquest putrefacte "contrapoder", ja delegada al mateix Estat, però mai des d'una construcció activa prèvia a l'ofensiva que ens podria portar, per exemple, cap a la construcció d'una societat en paral·lel. Des d'aquesta, potser es podria plantejar una educació antiautoritària, també de la sexualitat, una autogestió dels conflictes interns, un qüestionament i autocontrol de les necessitats sanitàries, ... i al cap i a la fi un grau més alt de decisió sobre les nostres vides.

Així, parlar de les campanyes de l'avortament des d'una mirada crítica, implica com a llibertàries, entrar també en el debat sobre anarquisme social o bé antisocial, tant de moda darrerament. I és que aquest és un exemple pràctic de la manca de coordinació i capacitat d'autogestió, de la inexistència de xarxes de solidaritat necessàries entre qualsevol moviment que vol cohesionar-se i enfortir-se. Davant d'aquest mateix debat, on tan sovint es centra en la purga a l'assistencialisme, no entenem la raó de ser d'un marc teòric sobre el com insertar-se en aquesta societat a la que cal polititzar des d'un punt de vista avantguardista. Mentrestant entre nosaltres mateixes som incapaces de fer realitat unes bases tangibles des d'on construir canals per solucionar i confrontar problemes immediats com la pròpia concepció i pràctica de la sexualitat que a tantes de nosaltres ens ha portat a l'avortament, a unes relacions sexo-afectives viciades, a les agressions sexuals, les degeneracions físiques i mentals, l'esclavitud assalariada ... a la fi i al cap, manquen unes bases des d'on poder construir aquest pols a mort amb la realitat existent.

# Maternitat: per sobre dels drets



Pep i tu (Berga)

La maternitat i la paternitat són principalment una cosa social. Amb unes formes

i pràctiques que venen legitimades i acompanyades d'uns discursos hegemònics i «tradicionals» que afavoreixen la reproducció d'aquestes maneres

persones que només reivindiquen el «dret» a l'avortament, nosaltres volem anar més enllà. Els drets són allò que

de fer generació reregeneració que obeeixen als principis d'autoritat i explotació i als rols de gènere que se'n deriven. A partir d'aquí es pot proposar múltiples formes de maternitat i/o paternitat: al marge del poder, en contra del poder o amb elements favorables i d'altres contraris. La que exclou o redueix a testimonial el rol dels homes també. Jo segons els rols de gènere dominants que se m'adjudiquen en funció dels meus genitals sóc un home i pertant mai viure un embaràs ni un avortament com ho faria una dona [pots deixar de llegir aquí].

Les llibertàries ens oposem als grups que es volen anomenar enganyosament «pro vida», per molts motius, entre d'altres perquè ningú més que la dona ha de poder decidir si vol ser mare o no. Ara bé, a diferència de les

l'autoritat estableix a favor d'algú, principalment dels «ciutadans». Són un element bàsic de les democràcies tot i que ni els mateixos demòcrates els respectin. Però nosaltres som àcrates. Nosaltres exigim que ningú que avorta (ciudadà o no) sigui perseguit. Un cop aclarit això, cal seguir la recerca i la crítica ja que al marge de la legalitat o no de l'avortament hi ha moltes coses a tenir en compte com són: qui avorta (edat, classe social, origen); on s'avorta (actualment el 95 % de persones ho fan en centres privats, a qui pertanyen aquests centres?); com (tècniques utilitzades, procediment des de què la dona decideix avortar, salut, diferències per preus?); per què? (sexualitats i usos de mètodes anticonceptius, ús de mètodes barrera); el tracte a la dona en tot el procediment, tant en l'àmbit de la seva salut física i mental, en l'àmbit social, en l'àmbit afectiu o econòmic; els «grups pro vida» (qui en forma part, qui els finança, on trobar-los); etcètera. Cal entendre l'avortament com un procés i permetre que qui ho necessiti se senti acompanyada, i qui no que també tingui recursos per no ser maltractada o culpabilitzada pel poder legislatiu o mèdic.

Cal conèixer al màxim aquestes realitats que he esmentat als nostres pobles i ciutats per poder actuar. Actuar com cada llibertari senti, però sense oblidar que els camps d'acció són múltiples: conscienciació social a través de difondre informació, acompanyament de qui vol ser acom-

panyat (per motius de defensa davant grups «pro vida» o de les lleis de l'Estat o per motius econòmics o afectius), denúncia pública de pràctiques dins les clíniques (tracte a la dona), difusió de l'autoconeixement i pràctiques d'anticoncepció, atac a interessos dels grups pro vida, de l'Estat o de clíniques on es cometin possibles abusos; etcètera.

Tal com he apuntat no ens conformem en reclamar drets o quedar-nos en la qüestió legal i això ho valoro molt positivament perquè és imprescindible. Tanmateix, cal abordar aquest debat amb el peus a terra, amb grans dosis de realisme ja que és una qüestió que afecta diàriament a moltíssimes persones, cada dia més. És per això que es necessari fer un debat profund al mateix temps que actuem. El debat passa per valorar la possible i sempre desitjable autogestió de la salut, des de la sexualitat fins l'avortament, pros i contres: actualment i aquí, és la millor opció? És per això que mentre ens defensem o ataquem els «pro vida» o l'Estat que persegueix o estigmatitza, hem de mantenir aquest debat i, al meu entendre, construir progressivament unes formes socials paral·leles que permetin autogestionar-nos la vida i, és clar, també la salut.

No desitgem que ningú hagi d'avortar, ni ens conformem en què l'avortament sigui solament legal. La llibertat ens ha de permetre construir la maternitat i/o paternitat que desitgem.

Salut i anarquia!

## El dret a la vida... de les dones!

La concepció d'un fill és un acte d'amor per la vida. Acte pel qual la natura, en el cas dels éssers humans, ha dotat exclusivament a les dones. En això, per tant, els homes tenen un paper de simples observadors i només hi poden participar externament, en la mesura que les dones els ho permetin. Aquest fet, en la societat masculinista d'avui, s'ha pervertit de tal manera que resulta que és l'home qui es creu amb el dret a decidir sobre un tema que no només no pot conèixer, sinó que a més a més no li pertoca. Sembla que l'home hagi perdut els papers o, simplement, que hagi volgut apropiarse d'una responsabilitat que no li pertoca per tal de tenir el poder

d'oprimir a la dona. L'autèntic paper de l'home no és més que el de portador de les llavors que pot fecundar amb el seu amor cap a una dona. Serà un cop nascut el nou ésser, que haurà d'assolir la responsabilitat que li pertoca amb la paternitat, oferint tota l'atenció, la cura i l'amor que sigui capaç d'oferir als infants, per tal que puguin créixer amb salut.

Portar endavant un embaràs o no, ha de ser una decisió exclusiva de la dona. Ni els homes, ni altres dones, es poden posar en la pell de la dona que pateix un embaràs, ni poden tenir el dret d'apropriarse d'una responsabilitat que no els hi pertoca. És el cos de la dona el que ha de nodrir i

desitjar el que serà un ésser viu i és la seva salut, són els seus sentiment i la seva pròpia vida el que està en joc en cada nova concepció. No permetre que la dona pugui decidir en un fet tan íntim i transcendent de la seva vida es converteix en un acte més d'opressió i tortura física i psicològica. Que l'avortament lliure no sigui un fet social està generant un patiment irreparable que produeix famílies no desitjades, mal nutricions, abandonaments, infelicitat, en definitiva converteix la vida en un infern.

D'altra banda, em sembla d'una crueltat inhumana el fet que alguns col·lectius s'atreveixin a proposar l'adopció com a solució

definitiva davant d'un embaràs no desitjat. En tot cas, aquesta ha de ser una decisió lliure de la dona, donat que qui ha concebut i a vist néixer un fill pot entendre que el vincle d'amor que es genera és d'una intensitat tan immensa que de passa tota racionalitat. La decisió de desprendre a una mare del seu fill em recorda les aberracions portades a terme als camps d'extermini nazis, quan en tallar el cordons umbilicals dels nadons acabats de néixer els arrencaven dels braços de les seves mares, que no els tornaven a veure mai més. Aquelles mares embogien per sempre i els seus crits de dolor encara es recorden avui a través dels testimonis que van presenciar

aquells fets terribles.

Els drets dels no-nats que demanen certs grups socials no són més que un acte més de depreciació i mal tracte cap a la dona. Segons certs individus retrògrades i certes «sectes» de l'església catòlica, resulta que fins i tot les cèl·lules i els fetus, que són una part dependent d'un altra cos viu, ja tenen no només vida pròpia, sinó que també haurien de tenir drets, una idea grotesca que no s'aguanta. Em fan pensar en els espermatozous del món desfilant amb pancartes pels abocadors i les clavegueres, reivindicant els seus suposats «drets».

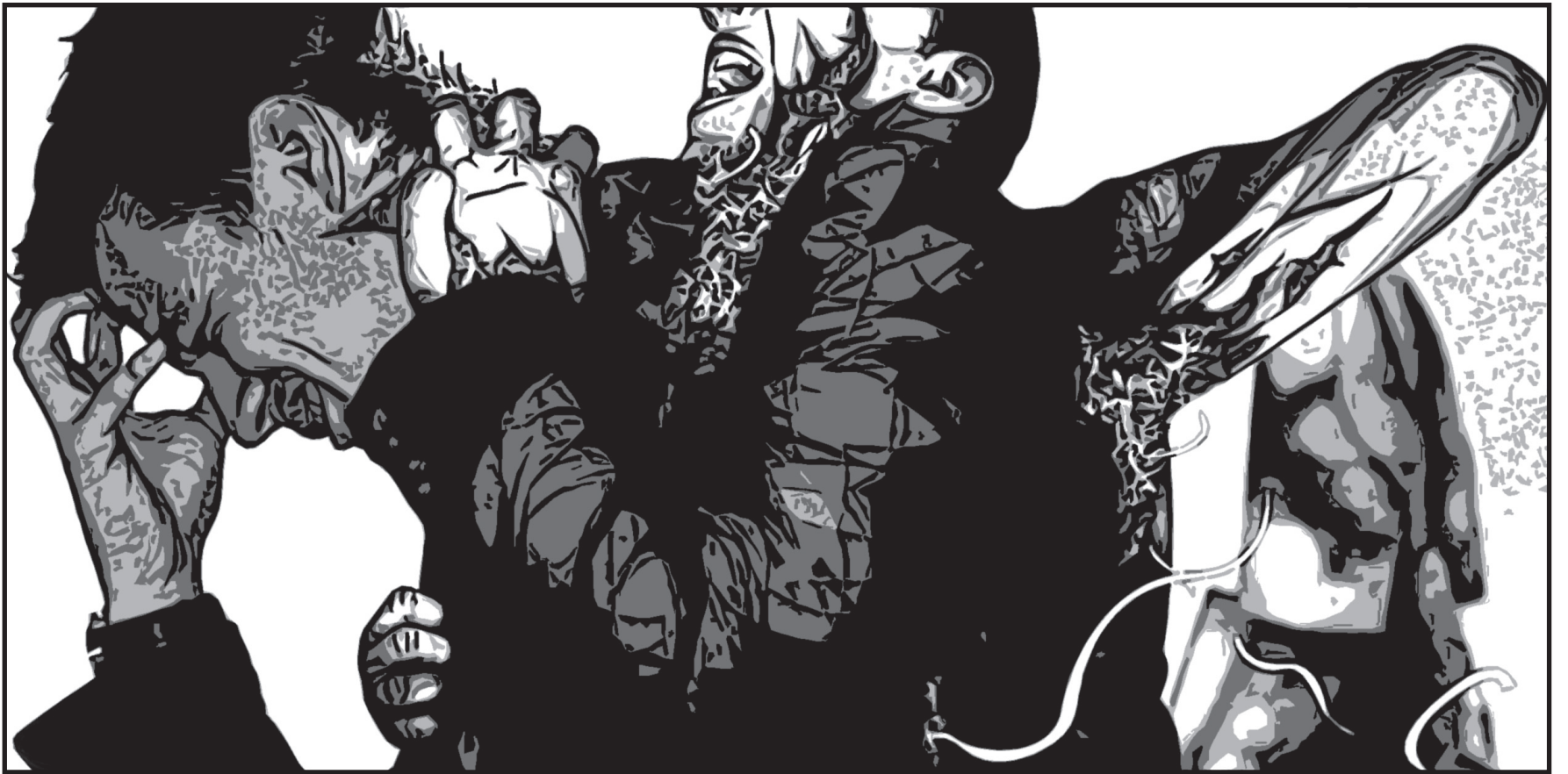
Sonya Torres  
Bagà, 19 d'abril de 2009

# La sexualidad de un hombre al azar

Con este artículo no busco generalizar, ni tampoco sentar unas bases dogmáticas sobre lo que significa la sexualidad masculina, creo que cada persona tiene una sexualidad propia y posee la capacidad de transformarla según sus posibilidades. En todo caso, esta "sexualidad de un hombre al azar" es un ejemplo, en primera persona, de lo que significa la sexualidad para un hombre cualquiera, en este caso, yo mismo, quien escribe estas palabras y que, de buen seguro, otros hombres, podrán hacer también suyas...

He sido educado desde pequeño en la sexualidad típica de un hombre blanco, heterosexual y hasta podría decir, incluso, de clase media. Esto significa que el sexo, ya de por sí, significa un aspecto fundamental a la hora de definir mi personalidad. Según este patrón educativo, si no tienes sexo, eres, sencillamente, un fracasado social. En cambio, si lo tienes, eres un afortunado, un triunfador, el mejor "macho alfa dominante"... Lo peor que te podían decir era que fueses "maricón", un "picha floja" o todo aquello que desacreditase los patrones blancos, heteronormativos y de clase media... Realmente no es fácil sobrevivir en un mundo así, o te adaptas, o huyes o, sencillamente terminarás pagando tarde o temprano lo que significa esta sexualidad culturalmente impuesta.

Yo, por suerte o por desgracia, nunca he tenido especiales "problemas" dentro de este ambiente: nunca he sentido deseos hacia otros hombres, he tenido un "éxito" -nefasta palabra, pero en el caso definiría el valor social comunmente aceptado- bastante aceptable con mujeres, tampoco he padecido, de momento, ningún episodio de impotencia -bueno, quizás algún gatillazo, pero después de 5 ó 6 birras entre amigos, resulta que es algo relativamente normal-, en definitiva, tengo una sexualidad



socialmente aceptada y que encajaría dentro de los patrones culturalmente dominantes.

Sin embargo, en mis años de vida, he podido observar que todo aquello que no encajase dentro de estos esquemas dominantes, tarde o temprano, era atacado por la sexualidad dominante, una sexualidad patriarcal, que otorga al "macho" la iniciativa, la elección, la temporalización, en definitiva, que otorga al hombre blanco, heterosexual y de clase media el control y dominio en este aspecto vital. Recuerdo que un amigo mío, cuando tenía 13 años, era un chico que se decía que era homosexual: se juntaba con las chicas, jugaba a muñecas con ellas, no le gustaba el fútbol, tenía eso que se decía "ramalazo"... En definitiva, pese a que algunxs eramos amigos y nos importase bien poco su sexualidad o identidad de género, para la gran mayoría este amigo era objeto de mofa. Día a día debió de padecer las humillaciones de la sexualidad dominante, día a día debió de luchar por hacerse un hueco propio en este mundo, sin embargo su fortaleza, entereza y determinación por ser él mismo se truncó en unas colonias escolares... Otro chico de clase, juntamente a otro compinche, arrinconaron a mi amigo en una pequeña sala, le pegaron, le adjetivaron al grito de "marica" y finalmente, le obligaron a realizar unas felaciones y quién sabe qué más... Meses después, supimos muchos de sus amigos lo ocurrido, nos sentimos mal y, ahora, muchos años después, he de decir

que también soy culpable de lo que pasó. Cuando le gritaban "marica", cuando le cantaban una canción con un estribillo que decía "tu novia tiene rabo, tu novia usa condón", no decía nada, callaba, miraba hacia otro lado. Tenía miedo, a que se me apartase de los cánones sexuales aceptados, a que yo fuese también blanco de las mofas, en definitiva, cobardía pura y dura. Mi silencio me hizo cómplice.

La sexualidad dominante excluye a gays y lesbianas, es algo evidente, se salen de la heteronormatividad, pero también jerarquiza la posición del hombre con respecto a la mujer. El hombre es activo, la mujer pasiva, el hombre es dominante, la mujer es sumisa, uno "da", y la otra "recibe". Nada que cualquiera no conozca. Sólo hay que ver una película porno de un actor como Rocco Sifredi para entenderla.

Esta sexualidad dominadora es la causante que cada día millones de mujeres se sometan a los designios de un hombre. Recuerdo una vecina de mi barrio, tenía una veintena de años, era gitana y tenía un novio que era "triletero" en las conocidas Ramblas de Barcelona, en su caso él era "payo". Pese a que dentro del esquema dominante serían de clase baja, la sexualidad que tenían encajaba perfectamente con los valores patriarcales y se diferenciaba de los esquemas blancos, heterosexuales y de clase media por ser una versión de los mismos más primaria. Esta vecina recibía incontables palizas de su novio, el silencio

de su familia y vecinos nos hacía a todxs cómplices de lo que pasaba. Recuerdo que en un caluroso verano, en un callejón cerca de casa vi a mi vecina vestida con un jersey de cuello alto y mangas largas, no entendía el motivo de esa vestimenta en verano. Luego supe que su novio no quería que "mostrase" nada a nadie. Ese día vi como su novio le gritó, cómo le pegó un certero puñetazo en la nariz, y vi sangre mucha sangre... Pasaron años para que esta persona se liberara de este engendro del patriarcado, pero lo tuvo que hacer ella sola.

Mi silencio me hizo cómplice, como también lo soy en referencia a mi hermana, con la cual he perdido el contacto... Su novio, un "quinqui" de barrio, le pega habitualmente. Durante años aguanté que ese engendro la tratase como si fuese basura. Las pocas veces que hablé con mi hermana sobre sexualidad me comentó que a ella ni tan siquiera le gustaba el sexo, que le parecía asqueroso. Durante años callé, pero el día que abrí la boca para parar toda esa humillación cotidiana, mi hermana ya estaba demasiado lejos de mi, dependía de ese engendro, de esa alimaña que la dominaba y la consumía. Perdió todo contacto conmigo y se fue con él. Algún día, quizás, aparezca muerta.

Esto es fruto de una sexualidad, de una cultura, de un mundo patriarcal que explota a quienes se salen de lo establecido o de su rol, y hace cómplices a los que miramos hacia otro lado o, sencillamen-

te, reproducimos en mayor o menor medida el papel que esta sociedad nos ha dado.

Hace un par de meses, cenando con un buen amigo, me comentó que los hombres, todos, absolutamente todos, eramos unos violadores en potencia. Creo que tenía toda la razón. Más si miramos las mujeres que tenemos en nuestro entorno... En mi caso me estoy sorprendiendo del número tan elevado de mujeres que han sido violadas, de hecho si tuviese que caracterizar una de las características más homogeneizantes en el ámbito femenino no sería otra que la posibilidad de que tarde o temprano toda mujer será violada o padecerá algún tipo de agresión sexual: por un desconocido, por algún familiar, por un padrastro, por un amigo e, incluso, por alguna pareja sentimental...

El mundo está podrido, la sexualidad está podrida, y, yo mismo, arrastro mucha de esta putrefacción dentro de mi. Entiendo a Valerie Solanas cuando apostaba por el exterminio del "hombre". Si fuese una mujer también apostaría por ello. En mayor o menor medida la sexualidad dominante, patriarcal y misógena, está dentro de todos los hombres que he conocido, y está también dentro de mi. La hemos "mamado" desde pequeños, y pese a que intentemos liberarnos de ella, es algo difícil de conseguir...

# ¿Aborto libre y gratuito? ¡Si! ¿Libertad sexual femenina? ¡Seguro!

Hablar de aborto y no tomar en cuenta los significados otorgados por la cultura del poder a la sexualidad femenina y masculina, es tecnologizar las prácticas liberadoras y contemplarnos a nosotras mismas como tecnócratas, aplicadoras de métodos de salvación ante las imposiciones culturales al cuerpo. Las reivindicaciones del derecho al aborto obvian, con demasiada frecuencia, el hecho de que este supone una intervención agresiva para los cuerpos de las mujeres e inciden, además, en reforzar el papel de salvaguarda y protector de las mujeres del Estado y sus instituciones médicas. Ahora bien, a pesar de los peligros, a pesar de la agresividad de la práctica, a pesar de las imágenes de fetos ensangrentados mostradas por las organizaciones pro-vida, las mujeres deben poder abortar si así lo desean, esto es incuestionable.

No voy a caer en la falacia de negar absolutamente la utilidad práctica de las políticas públicas favorables al aborto, las cuales mejoran cualitativamente la vida de las mujeres en el aquí y en el ahora, permitiendo a muchas de nosotras negarnos a la obligatoriedad reproductiva en un momento en el cual nuestras circunstancias pueden no ser las más favorables o simplemente no deseamos llevar adelante el embarazo. Pero partiendo de esta premisa debemos ahondar algo más para no adherirnos sin crítica a determinados discursos.

No hace demasiado una compañera comentaba que tras estudiar las cifras de abortos de la población en la que vive, había observado que en los últimos años, estos habían aumentado un 100%. Este hecho puede significar que cada vez son menos reconocidos aquellos valores patriarcales que sostienen la necesaria finalidad reproductiva de los cuerpos de las mujeres, las cuales, según este discurso, deben abandonar a la suerte o, en el peor de los casos, a los designios de la voluntad divina su destino reproductivo. Pero, por otra parte, el clima de creciente liberación sexual, que debería

favorecer a las mujeres, tantos años privadas de la disposición de su propio cuerpo, también genera un abandono, no tanto a los valores patriarcales, sino a los valores del mercado sexual: rapidez y eficacia. Cientos de revistas femeninas, incitan a las mujeres a practicar el sexo aunque, en demasiadas ocasiones, centrando la cuestión en cómo hacer disfrutar a la pareja sexual de turno (en general, un hombre). Así que chicas, no os preocupéis, seguid estas indicaciones, relajaos y disfrutad! Todos los mensajes sexuales a las mujeres van dirigidos a negar su voluntad y su libre desarrollo, ahondando bien en la feminidad tradicional, que contempla la sexualidad de las mujeres como pasiva, orientada hacia lo interpersonal y benigna o bien en la reproducción de los criterios sexuales de la cultura de la masculinidad. Y si bien esta cultura sexual masculina no beneficia tampoco a los hombres, qué decir tiene que los efectos que produce en las mujeres no van a ser mejores.

Tras siglos de restricciones, en los cuales la sexualidad como pecado cobró especial auge y las prácticas debían ir ineludiblemente dirigidas a la finalidad reproductiva, la pérdida de prestigio social de la religión como guía moral y la exigencia de los intereses del mercado, el cual no podía eludir reapropiarse del amplio potencial económico de algo tan venerado y a la vez tan prohibido como el sexo, exigían un nuevo discurso que contrarrestara la culpa cristiana.

*Se espera ahora de nosotros que nos mostremos sexualmente espontáneos. Ya no están de moda los subterfugios ni las añagazas. Pero el buen sexo no sobreviene como el rayo. Sólo en las novelas románticas caen en trance los enamorados tras una sola mirada o palpitan tras un roce fugaz* (Tiefer, 1996:126). Esta creencia dispone de vigencia hasta el punto en el que muchas personas que no se sienten excitadas en un abrir y cerrar de ojos, creen que padecen alguna disfunción o incapacidad sexual, bien conocido es

el caso de la patologización de la anorgasmia(1) o la dificultad de lubricación en las mujeres o los mitos sobre la potencia en la erección masculina. Tras los argumentos que sostienen que preparar o pensar anticipadamente sobre el sexo resta espontaneidad, se esconde frecuentemente una valoración pecaminosa del mismo y por tanto, es preferible dejarse llevar por la pulsión erótica, reduciendo el pecado a la alcoba y a la intimidad y escondiendo el tabú a los testigos, aun a riesgo de que el sexo devenga una actividad rutinaria y repetitiva que parecer un/a perversid@.

*El sexo no es un acto natural* (Tiefer, 2006) porque está definido según criterios relativos y existen variaciones asociadas a creencias morales en función de la definición de cada periodo histórico y de cada valoración topológica o cultural y porque el acto sexual humano no depende únicamente de capacidades biológicas instintivas. El discurso del sexo como acto natural sirvió en ciertos momentos para relajar la culpabilidad asfixiante ya que no cabe culpar a nadie que opera según los dictados de la naturaleza. Pero, por otra parte, este mismo discurso alivia de las responsabilidades respecto a la definición de nuestro propio placer: si el sexo es natural, nada cabe hacer para prepararlo, definirlo y pensarlo, nada cabe hacer para definir nuestro placer ni el de nuestra(s) pareja(s) sexual y nada cabe hacer para adquirir nuevos conocimientos y elegir aquellos que más nos agraden.

Por otra parte, esta creencia refuerza la medicalización sexual ya que si el sexo debe sobrevenir naturalmente placentero, cualquier dificultad deberá considerarse como un fallo físico o un trastorno psicológico que será debidamente tratado por el/la profesional de turno.

De esta manera, si los seres humanos somos los únicos con un impulso sexual no relacionado exclusivamente con la procreación, deberemos tomar iniciativa para la auto-definición sexual respecto a nuestras preferencias antes de

que otr@s se dispongan a ello, labor que ya han iniciado con éxito religiones, sistemas jurídicos, psicólog@s, psiquiatras, medios de comunicación, etc. Esto no quiere decir que nuestra sexualidad deba reducirse únicamente a una construcción social, ya que en todo caso, esta incidirá sobre nuestros cuerpos, los cuales no solo disponen de significados sociales. El cuerpo no es únicamente un constructo social, sino que también es organismo, masa física que, más allá de los significados socialmente otorgados, está conformada por piel, flujos, vello, cerebro, etc. y de todo ello surgen también deseos y pasiones que no deben ser ignorados.

La identidad femenina ha estado tradicionalmente subyugada a los valores otorgados siempre por otros, en general aquellos dotados de autoridad para generar discursos válidos según el sistema de poder masculino patriarcal. Por esta razón, cabe pensar que los significados otorgados a su sexualidad tendrán su base en esta misma incapacidad de auto-definición.

La sexualidad femenina ha estado históricamente subyugada a la dicotomía entre el placer y el peligro. Si el pacto sexual entre hombres y mujeres, según el cual los hombres protegerían a aquellas mujeres buenas (sexualmente constreñidas) pudiendo castigar a aquellas que no lo fueran, sigue teniendo vigencia en la actualidad esto se debe a la escasa capacidad de auto-definición sexual de las mujeres, en ocasiones demasiado ocupadas en sobrevivir a los constantes ataques y violencias derivados de su propio sexo. Si la "naturaleza sexual masculina" es intrínsecamente brutal, compulsiva, irresponsable, orientada a la genitalidad e irremediabilmente incontenible, según los significados otorgados por la cultura patriarcal y esta además, se enciende *por culpa de las mujeres*, no es de extrañar que estas hayan constreñido su propia sexualidad con la finalidad de no desencadenar los peligrosos deseos masculinos.

*Cuando a la cautela y*

*a la pasividad* (atributos de la sexualidad femenina patriarcal) *se suman los embarazos no deseados, el acoso callejero, el estigma, el desempleo, la agresión contra homosexuales y mujeres, la violación y el arresto, a menudo la pasión no tiene oportunidad* (Vance, 1989:14).

La amenaza de violencia masculina constriñe la sexualidad de las mujeres, las cuales al romper el pacto sexual se exponen a ser duramente castigadas, no solo mediante la violencia física y explícita sino también, mediante el desprestigio social, la estigmatización, y el resto de violencias derivadas del control masculino sobre el cuerpo de las mujeres. Por otra parte, el miedo a la dependencia y sobretodo a la competitividad con otras mujeres serán también temores que deberán enfrentar las mujeres en su camino para la liberación sexual. En la disputa por la atención de la persona amada (hombre o mujer) son las mujeres las que compiten entre ellas, lo que supone un mal presagio para la solidaridad femenina. Además abandonarse al deseo supone frecuentemente la separación con el resto de mujeres. En muchas ocasiones las mujeres que se abandonan a sus propios deseos desarrollando sexualidades promiscuas o activas y desenfadadas son culpadas por el resto de mujeres, apartadas o desprestigiadas, reproduciéndose una vez más, la clásica separación entre mujeres castas y mujeres impuras.

A la vista de los peligros que se derivan de la sexualidad femenina, pero con la convicción del potencial revolucionario y liberador del deseo femenino, debemos reflexionar la manera mediante la cual podemos las mujeres desarrollar nuestro placer sin ignorar los peligros que de él se derivan, sin obviarlos pero sin aumentarlos, impidiendo concienzudamente que el peligro lo inunde todo, ya que entonces devenimos solo víctimas, incapaces de otorgar resistencia al poder de significados masculino.

La percepción de la sexualidad femenina como más orientada a la intimidad y la emoción e intrínsecamente pasiva, así como los peligros en la búsqueda del placer, convierten a las mujeres en pasotas del sexo. Para una mujer, reconocer su deseo, explicitar que le gusta el sexo es altamente vergonzoso, todo está organizado para que su deseo sea rápidamente desprestigiado, bien sea porque al reconocerlo rompe con su imperativo sexual o bien porque parece que lo que de verdad le interesa con



tal afirmación es provocar el deseo masculino. Y como bien sabemos, las mujeres deben actuar como custodios morales de la sexualidad masculina, de lo contrario: si despiertas a la bestia, apáñatelas!

De esta manera el sexo no es terreno para las mujeres. Parece ser que lo más aconsejable es permanecer ignorantes. El problema está en que, cuando los valores morales de la iglesia y el puritanismo disponían de vigencia y aplicación práctica en la vida de las personas, la desinformación y la pasividad de las mujeres se correspondía con el orden social imperante(2). Pero al darse nuevas realidades sociales como las derivadas de las recientes "revoluciones sexuales", en las cuales el mercado sexual inunda de mensajes que erigen al sexo como el nuevo Dios y sentido de la realización personal, la pervivencia de tales prejuicios en la sexualidad femenina, pueden tener efectos devastadores. Si a esto le sumamos el discurso de la naturalidad, que supone el abandonar todo a la espontaneidad del momento, las consecuencias para las mujeres, las cuales no han desarrollado una cultura del sexo propia y subjetiva, suponen la adhesión a los significados sexuales considerados universalmente válidos, los masculinos. Mientras que por una parte se nos empuja a practicar el sexo sin inhibiciones y se culpabiliza a las mujeres poco activas haciéndolas parecer poco liberadas o sexualmente prejuiciosas, por otra parte se mantienen los estereotipos que culpabilizan a las mujeres con sexualidades no normativas. Así las prostitutas son paradigma de los nefastos presagios que cabe esperar si no te conformas a los parámetros de corrección sexual asignados tradicionalmente a la feminidad, por otra parte, la violación puede ser el castigo merecido si no encuentras el "punto justo" en el juego de la seducción. Encontrar el punto justo entre castidad y libertad sexual, entre trabajo y domesticidad, entre maternidad responsable y maternidad asfixiante, entre feminismo y sumisión, entre placer y peligro, el exceso en las mujeres está altamente castigado.

En el sexo es difícil marcar la línea entre el rechazo moralista y reflejo (...) y la aceptación simplista e indiscriminada (...) pero tenemos la obligación de intentarlo (Tiefer, 1996:137). Nadie dijo que fuera fácil.

El discurso de derecho al aborto parece que, en ocasiones, libera de la ardua tarea deconstructiva en la cual, las mujeres debemos enfren-

tarnos a investigar nuestros deseos para, probablemente descubrir como demasiado a menudo nos abandonamos al deseo del/la otr@. Si bien es cierto que la sexualidad femenina ha estado ampliamente problematizada y en el punto de mira de las intervenciones médicas, psiquiátricas, religiosas, mercantiles, etc. y que esto ha supuesto, en contrapartida, una invisibilización de todo lo problemático que conllevan los valores asignados a la sexualidad masculina, una revisión propia de nuestros deseos no cedida a institución de ningún tipo favorecerá el surgir de una sexualidad propia, basada en el placer y suficientemente reforzada para que los intentos normativizadores no den sus frutos. Por otra parte, poner en el centro el placer, supone el rechazo a aquellas prácticas las cuales no solo no resultan placenteras para nosotras sino que, además, suponen colocarnos en una situación de peligro intolerable.

Por otra parte, sirva como aviso para navegantes masculinos: soy consciente de las implicaciones que también tiene este sistema de significados para el libre desarrollo de la sexualidad masculina. Ahora bien, no es tarea de las mujeres ni del feminismo ocuparnos, por ahora, de esta cuestión. Si encontráis un sentido más allá de la mera reivindicación de una sexualidad masculina tradicional ultrajada por las feministas os animo a iniciar una lucha propia. De lo contrario, os recomiendo una retirada a tiempo, antes de que la furia de nuestro deseo os aplaste sin remedio.

### Referencias al texto

(1) Dificultad o imposibilidad de llegar al orgasmo.

(2) Lo cual no significa que las mujeres no desarrollasen estados de precariedad existencial en relación con su libre desarrollo.

### Bibliografía

Dubois, Gordon, Vance en: Carol S. Vance (comp). 1989. Placer y Peligro. *Explorando la sexualidad femenina*. Madrid: Talasa.

Pheterson, G. (1996) *El prisma de la prostitución*. Madrid: Talasa.

Tiefer, L (1996) *El sexo no es un acto natural y otros ensayos*. Madrid: Talasa.



Mujer saliendo del psicoanalista; de Remedios Varo

"A principio de los años sesenta Remedios le escribía al Dr. Alberca acerca de sus sueños, pesadillas y terrores, también de su extrema sensibilidad, timidez y sentido de culpabilidad. Este aspecto de su vida lo plasma en *Mujer saliendo del Psicoanalista*. Remedios se burla de sus propios problemas y después de haber decidido dejar atrás el pasado, tira al pozo los desechos psicológicos, recuerdos de antaño. El canasto lleva estos residuos, contiene el reloj: tiempo. Ha cortado los hilos que la atan..., aquí, por primera vez, Remedios no aparece ligada a algo atada, los hilos están cortados, ha recuperado su libertad. La cabeza que tira al pozo, que dice ser la de su padre puede no ser exactamente esto, su padre había muerto hacía muchos años. Es más bien la idea que representa, la autoridad."

# EXTRACCIÓN MENSTRUAL

## Notas IMPORTANTES para la lectora

Todos los procedimientos de salud casera, incluyendo la extracción menstrual (EM), bajo ciertas circunstancias, acarrear ciertos riesgos aunque se haga correctamente. Este panfleto tiene una intención educativa aunque hay que ser consciente de que son procedimientos que se tienen que aprender bien antes de utilizarlos. El mensaje central es que las mujeres sin una base médica especializada puedan aprender a llevarlo a cabo, aunque su entrenamiento debería incluir: el trabajar con un grupo durante un tiempo aprendiendo directamente sobre la anatomía y función reproductiva femenina; autoeducación utilizando textos y revistas médicas; investigación independiente y la accesibilidad del aborto en áreas cercanas; la

localización del personal médico para proveer consulta y asistencia; un grupo de mujeres dedicado a la discusión de la lucha de las mujeres por la libertad de la reproducción y una valoración periódica de los objetivos del grupo; y debería incluir, si fuese posible, observación personal de un aborto clínico, para estar familiarizada con las diferencias y similitudes entre la extracción menstrual y los procedimientos clínicos. La valoración beneficio/riesgo variará según la situación. Las autoras han intentado explicar los riesgos comunes que pueden encontrarse un grupo o individuo (aunque son estadísticamente bajos), y otros riesgos más raros que cuando aparecen pueden ser muy serios. La lectora tendrá que valorar los riesgos y los beneficios, dependiendo de la situación en la que se encuentre para poder tomar una decisión informada.

*Texto traducido del fanzine "Free to Choose. A guide to reproductive freedom"*

## Desarrollo de la EM

La EM se desarrolló como técnica para ayudar a las mujeres a controlar su ciclo menstrual, y por tanto, su vida reproductiva. El día en que la mujer espera su periodo menstrual, el contenido del útero se succiona con cuidado, suavizando y acortando el periodo esperado. Si un óvulo ha sido fertilizado durante las semanas previas, también se succionará. Tratándose de funciones corporales normales, EM no es un tratamiento médico, es una técnica de salud casera, muy similar a la autocateterización y otras rutinas de mantenimiento de salud.

La prensa sensacionalista ha llamado a la EM "autoaborto" o "aborto hazlo tú misma", pero estas palabras son engañosas. Para empezar, debido a la localización del útero, es virtualmente imposible para una mujer, hacerse la EM a sí misma. Para hacer el procedimiento de forma segura y correcta, una mujer necesita la ayuda de una o más mujeres que estén entrenadas y tengan experiencia en EM. En este sentido, es tan apropiado llamar "autoaborto" a la EM como sería llamar "autonacimiento" a un parto en casa. Lorraine Rothman, una de las mujeres

que desarrolló la EM explica que el nombre de EM se eligió "porque es una descripción del proceso".

En 1970, Carol Downer, ama de casa y madre de 6 hijos estuvo trabajando en el comité de aborto en la sección de Los Ángeles de NOW (Organización Nacional de la Mujer). Ella explicaba que una mujer de un grupo estaba trabajando en una clínica ilegal de abortos en Santa Mónica. Se dio cuenta que el aborto no era tan difícil como parecía y sugirió que hiciesen los abortos ellas mismas.

Un día Carol fue a la clínica con esta mujer y su hija que iba a insertarse un DIU. De golpe Carol se encontró en la sala de operaciones donde la mujer joven estaba en la mesa de examinación con el espéculo insertado. Carol recuerda: "eché una mirada a su cérvix y estaba impresionada. Era un choque para mí ver lo simple que es nuestra anatomía. En este momento todo tuvo sentido. Habiendo leído *The abortion handbook*, me di cuenta de que si las mujeres tenían alguna información básica sobre sus cuerpos podían cuidarse a ellas mismas sin tener que depender de abortos ilegales".

Carol y un pequeño grupo de activistas organizaron un evento llamado *Self-help Clinic* (Clínica de auto-ayuda) en la librería *Everywoman* en Venice Beach el 7 de abril de 1971. "Para nosotras, [self-help] significa tomar el

control de nuestros cuerpos y nuestra salud".

Lorraine Rothman, una profesora de la escuela pública de Orange County, en el sur de los Ángeles y madre de 4 hijos recuerda su primera reunión en la *Self-help Clinic*. "Había leído un artículo en *Everywoman's newspaper* que explicaba que habían mujeres en los Ángeles haciendo abortos. Yo pensé, por supuesto, ¿qué hacían las mujeres antes de que hubiese doctores? No puede ser tan difícil. Dejemos de lado la frustración y humillación de intentar persuadir a los poderes que tendrían que legalizar el aborto. Simplemente cojamos la tecnología, las herramientas, y lo que necesitamos...".

En las semanas anteriores a la primera *Self-help clinic* Carol y otras mujeres del grupo habían visitado una clínica de aborto clandestino llevada por Harvey Karman en Santa Mónica. Karman, quien el grupo descubrió después que no era un médico, fue uno de los más activos proponiendo una nueva técnica abortiva no traumática de succión que usaba una cánula flexible de plástico (un tubo fino del tamaño de una pajita que puede ser insertado en el útero) y una jeringa usada para hacer succión y recoger el contenido uterino. Los que proponían esta técnica generalmente recomendaban el uso de un curette, un instrumento que parece una cuchara afilada usada en las D&Cs (1).

En la primera reunión de la *Self-help Clinic*, unas treinta mujeres se sentaron en círculo en el suelo. Cuando Carol habló dijo que tenía algo especial para compartir con el grupo. Se subió a una mesa e insertó un espéculo de plástico en su vagina y demostró a las emocionadas espectadoras lo accesible que era el cérvix de una mujer. Lorraine recuerda que "después de eso, la discusión cambió. Hablamos de ocuparnos de nuestra propia salud".

Una mujer había comprado una cánula y una jeringa larga de plástico sin aguja de la clínica de aborto de Karman y la mostró al grupo. Lorraine observó inmediatamente que el aparato tenía dos limitaciones obvias, "por un lado, el contenido uterino pasaba directamente de la cánula a la jeringa. Si la jeringa se llenaba, la cánula tendría que sacarse para que la jeringa se pudiese vaciar. Esto era incómodo para usar y para la mu-

Carol recuerda que "estábamos emocionadas mirando el aparato. Enseguida se corrió la voz sobre esta nueva técnica. Estábamos aprendiendo a medir el tamaño de un útero embarazado y no embarazado y practicábamos mucho. Pero para las mujeres que estaban embarazadas estábamos haciendo demasiados abortos incompletos y queríamos saber más". Carol había oído sobre el doctor Franz Koomey, el doctor del estado de Washington que había protagonizado la lucha para legalizar el aborto ahí y que usaba paramédicos (tipo enfermeros) en sus clínicas. "Mencioné Koomey a Lorraine una noche y ella simplemente dijo "Let's go"".

Al día siguiente se fueron en el coche de la familia Rothman al *Pacific Northwest* (zona del noroeste de los EEUU). Lorraine recuerda riendo "solo le dije a mi marido que necesitaba el coche



Imagen 1: Curette Espéculo

jer. Yo pensaba que tenía que haber una manera mejor".

Lorraine se llevó el aparato a casa y dedicó la semana siguiente buscando en ferreterías, supermercados, laboratorios químicos y tiendas de acuarios. Ella llevó su versión del aparato a la segunda reunión de la *Self-help Clinic*. El aparato modificado consistía en una cánula y una jeringa larga (50-60 cc) para hacer la succión, pero la versión de Lorraine tenía dos tubos, uno que iba de la cánula a un bote colector y otro de la jeringa al bote. Cuando se apretaba la jeringa se creaba un vacío en el bote y el contenido del útero se succionaba al bote en vez de a la jeringa. Una válvula by-pass automática de dos vías, que Lorraine consiguió de un catálogo científico por mail, prevenía que el aire fuera hacia el útero otra vez. Ella bautizó el aparato como "Del-EM".

para un par de semanas. Estaba asustada de que me dijese que no". Carol y Lorraine trabajaron en la clínica de Koomey durante varios días observando abortos. Carol dice "el doctor Koomey tenía una buena reputación merecida como activista, pero nos sorprendió que aún usase curettes y cánulas largas y rígidas que requerían que el cérvix se dilatase mucho antes de que se pudiera insertar. A las mujeres no se les daba anestesia, consecuentemente tenían mucho dolor" (las operaciones sin anestesia era un constante en los abortos ilegales porque las mujeres tenían que irse del lugar rápidamente y por eso tenían que poder moverse). Un día Koomey invitó a Carol y Lorraine para hacer las operaciones bajo su supervisión.

Ellas encontraron la operación D&C sin anestesia excesivamente bestia. Lorraine

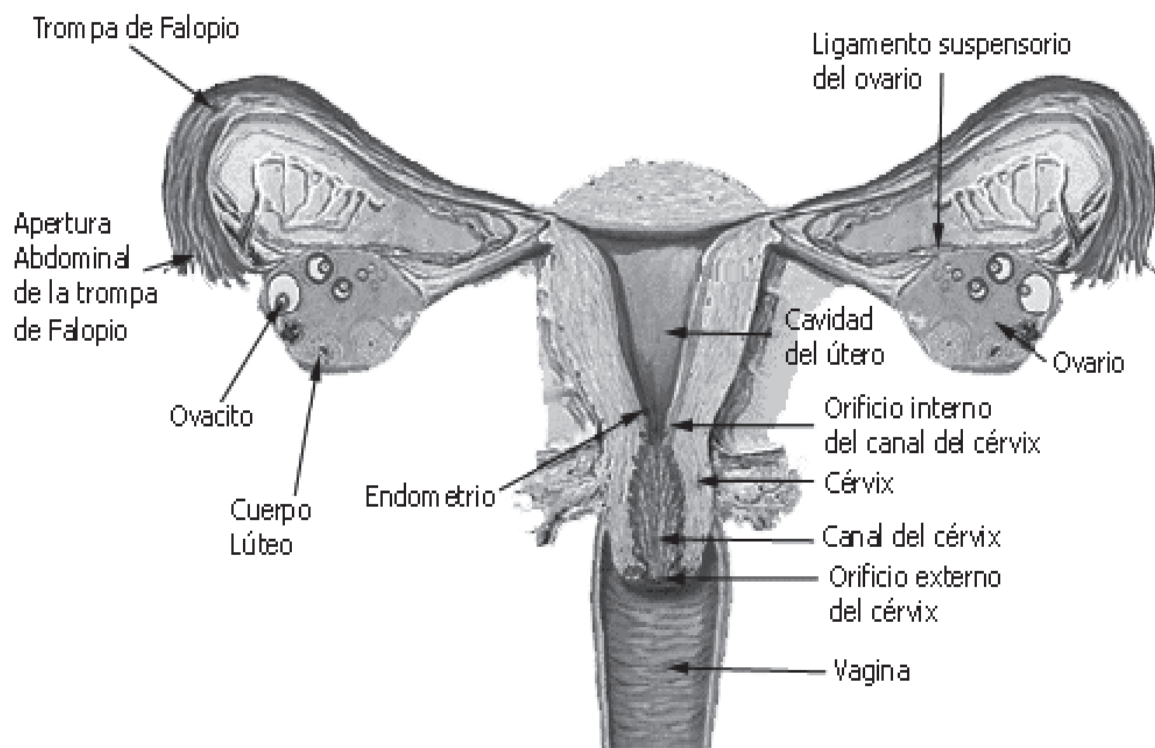


Imagen 2: Órgano sexual femenino

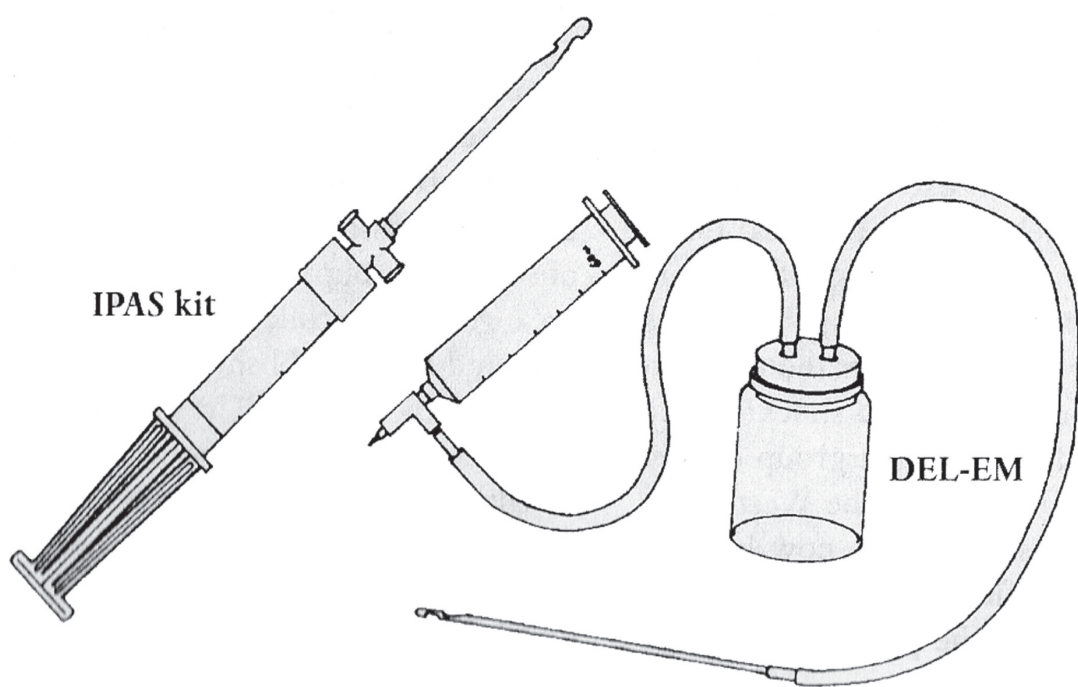


Imagen 3: Aparato que ellas mismas fabricaron

dice que *“al final del día teníamos mucha experiencia pero estábamos más convencidas que nunca que la operación de succión era la forma más adecuada”*.

La EM hizo su debut público en la conferencia de NOW en Santa Mónica en agosto de 1971. Las organizadoras de la conferencia pensaban que el tema era demasiado chocante y no les dieron el espacio para exponerlo. The west-coast sisters, tal como eran conocidas, pusieron octavillas anunciando demostraciones de la intervención en su habitación del hotel.

Lorraine explica que *“las mujeres se amontonaban. El primer día se apretujaron 20 mujeres o más para cada demostración. Al día siguiente hacían cola en el pasillo. Estuvimos haciendo demostraciones todo el día hasta que estuvimos exhaustas”*. Las mujeres dejaron el maratón EM con espéculos de plástico adquiridos en pequeñas bolsas de papel y el grupo Self-help adquirió

una lista nacional de correspondencia. Siguiendo la lista, Carol y Lorraine hicieron una gira nacional viajando en bus y vendiendo espéculos transportados en cajas con la palabra *“juguetes”* escrita. Fueron a 23 ciudades en 6 semanas expandiendo las palabras autoexamen, EM y autoempoderamiento.

Lolly Hirsch de Stanford Connecticut, una trabajadora doméstica y madre de 5 hijos fue una de las mujeres que fue a una demostración de EM en la conferencia de NOW en Santa Mónica. Lolly y su hija Jeanne, vieron inmediatamente las implicaciones de la EM. Jeanne explica que *“los aspectos del autoempoderamiento eran fenomenales. Mi madre y yo, y luego mis hermanas, estábamos convencidas y comprometidas”*. En los diez años siguientes Lolly y Jeanne empezaron varios grupos de Self-help en el área de Stanford, empezaron a hacer charlas en las universidades y publicaron un diario titulado

*“The monthly extract: An irregular periodical”*.

Carol Downer recuerda que *“varias mujeres que conocimos en la gira se trasladaron a los Ángeles y se unieron a la lucha. Todas compartían nuestra visión de cambiar las vidas de las mujeres y tenían la fuerza y el intelecto para poder hacerlo”*. El grupo, que había perdido algunas de las miembros originales y ganado otras nuevas, fundaron *The Womyn’s Abortion Referral Service* con el acrónimo WARS. Hicieron un trato con un doctor que trabajaba en un hospital donde les *“permitía”* realizar los abortos de forma abierta.

Después, repentinamente, el 22 de enero de 1973 después de 2 años de indecisión y equivocación, la audiencia suprema de los EEUU anunció su decisión en el caso de Roe vs Wade (2).

Carol dice que *“esto cambió todo drásticamente. Nos prestaron dinero, contratamos un doctor y abrimos una clínica”*. En marzo de 1973,

WARS se convirtió en *Women’s Choice Clinic of the Feminist Women’s Health Center*. En julio, Lorraine abrió otra clínica en Santa Ana cerca de su casa en Orange County. Otros *Feminist Women’s Health Centers* se abrieron en los siguientes dos o tres años en Chicago, San Diego, California, Portland, Oregon, Tallahassee, Florida y Atlanta Georgia. Y más tarde en Yakema Washington formando finalmente la *Federation of Feminist Women’s Health Center*.

Después, y por un tiempo, Carol, Lorraine y sus compañeras centraron su atención en dirigir clínicas de abortos legales y trabajar en el amplio cambio de la salud reproductiva (abortos seguros del segundo trimestre, partos centrados en la mujer, copa cervical...) a nivel local, estatal y nacional. Dejaron de lado la EM. Las mujeres se aprendieron la técnica y unas pocas, quizás casi un millar, mantuvieron sus capacidades *“por si acaso”*.

Después de la legalización del aborto, las clínicas proliferaron por toda la nación. A mitad de los 70 un 75% de las provincias de los EEUU tenía una clínica de aborto. Debido a la accesibilidad del aborto en todas partes, los doctores asumieron que ya no había la necesidad de que las mujeres estuvieran preocupadas por controlar su salud y a veces fueron críticos con el interés de la EM, especialmente porque no había estudios sobre su seguridad y efectividad.

Para combatir esta crítica Carol y Lorraine contactaron con varias organizaciones de investigación para buscar fondos para hacer un estudio. El único doctor que se interesó fue el doctor Christopher Tietze, el experto en aborto y contracepción del Population Council, una organización de política social fundada por la familia Rockefeller. Carol recuerda que *“el doctor Tietze estaba muy intrigado por la EM y nuestra experiencia con él y nos animó a presentar una propuesta. Pedimos una ayuda pero la fundación rechazó financiar el proyecto con la excusa de que no eran “servicios directos””*.

La EM se convirtió en la práctica mantenida por un pequeño grupo de mujeres que trabajaban incansablemente porque continuaban creyendo en la importancia del autoempoderamiento.

**Cuando falla la contracepción**

En 1977, cuando el régimen de Allende fue derrocado en Chile, un grupo de activistas conocidas en el campo de la sa-

lud de la mujer, incluyendo la autora feminista Bárbara Ehrenreich, Sally Guttmacher (una conocida defensora de la salud de la mujer y profesora de educación de la salud en New York University) y Bobby Ortiz (editora asociada del *Monthly Review* durante largo tiempo) formaron *Action for Women in Chile* (WIC) a raíz de la preocupación de las condiciones de las presas políticas. Este grupo empezó trabajando con un grupo chileno que habían preguntado por información sobre el aborto. Las mujeres chilenas estaban particularmente interesadas en encontrar técnicas de autoayuda que podían ser útiles para las presas políticas que habían sido violadas en prisión. Ehrenreich pasó su petición a Carol Downer y sus colaboradoras. Suzann Gage, una trabajadora del campo de la salud en una clínica de los Ángeles e ilustradora de los libros del Centro sobre la salud de la mujer dijo que *“estábamos al corriente de las medidas drásticas que las mujeres utilizaban a veces para controlar sus vidas. También sabíamos que con suficiente información, las mujeres podían hacer abortos ellas mismas de forma segura y con éxito. Me animé a poner esta información de forma visual y así podía ser entendida por cualquier mujer, sin que importara la lengua que hablase”*.

Suzann habló con mujeres que habían hecho el EM, y con otras que estaban familiarizadas con hierbas y con otras técnicas abortivas. También buscó en *The Abortion Handbook* información sobre técnicas de Self-help. Después de estar trabajando todo el día en la clínica, Suzann se pasaba las noches dibujando y escribiendo textos explicativos. Cuando acabó el texto, que tenía una forma muy fácil para reproducir y difundir (hojas grapadas), se lo pasó a las mujeres de WIC, las cuales lo enviaron a sus contactos en Chile.

Suzann dice *“Este libro era muy simple. La intención era que llegase a mujeres que eran self-helpers. Al mismo tiempo, queríamos que esta información se conservase para mujeres que no tuvieran mas opciones”*.

A través de los años y en varios formatos, esta información se ha traspasado entre mujeres por todo el mundo; en Chile, México, Nicaragua, la mayoría de los países de Europa, Australia, Nueva Zelanda, Japón e Irán. En 1979, la copia mecanografiada y publicada por la *Speculum Press* como *“When Birth Control Fails”* (cuando falla la contracepción) se convirtió rápidamente en un clásico clandestino, y después de la decisión Webster en 1989

apareció brevemente, pero ahora esta descatalogado.

### Otros usos de la EM

Las que en un inicio propusieron EM obtuvieron información muy valiosa sobre sus cuerpos y sus ciclos menstruales que de otra forma solo era accesible, si es que existía, en textos médicos. Vieron que podían acortar y disminuir significativamente un período menstrual normal con un sangrado abundante lo cual podía ser de gran ayuda para las atletas, viajantes, campistas, revolucionarias -cualquier mujer a quien una regla larga y con un sangrado abundante pudiera ser un inconveniente sustancial. También observaron que si lo usaban de forma regular, la EM podía ser usada como anticonceptivo similar a un D.I.U., para prevenir la implantación de un ovulo fertilizado. En breve, se dieron cuenta que el ser capaces de extraer el contenido del útero de forma segura proveía una medida de control reproductiva que pocas mujeres habían podido imaginar.

Val, una terapeuta de masaje, combinó la EM con conocimientos de fertilidad durante muchos años. Los conocimientos de la fertilidad implican la observación de la secreción cervical, la temperatura basal del cuerpo, y varios signos corporales que indican la ovulación. Saber el tiempo preciso de la ovulación puede ser útil para evitar el embarazo, evitando practicar el sexo 24 horas después de la ovulación. Los conocimientos sobre fertilidad también son útiles para aumentar las posibilidades de quedar embarazada identificando el tiempo fértil y coordinándolo con sexo o inseminación artificial. *"Mis reglas fueron poco regulares, viniendo cada 27 a 35 días. Los conocimientos sobre fertilidad me dieron más información y control sobre mi ciclo de lo que habría podido imaginar, pero aun habían momentos en los que no podía decir cuando había ovulado. Debido a la variabilidad de mi ciclo, pasé mucho tiempo en suspense preguntándome si me bajaría la regla. Cuando empecé con la EM, si mi regla no había bajado por el día 35, yo llamaba a mi grupo Self-help y hacía una extracción. Una vez resultó que estaba embarazada, pero la extracción me pareció tan normal como cuando quería que me viniese la regla".*

La EM tiene claramente una variedad de usos y consecuentemente, tiene implicaciones significativas para la salud de las mujeres. La siguiente sección habla de cómo esta simple técnica se ha

adaptado a escala global con el fin de salvar la vida de muchas mujeres.

### La regulación menstrual en los países del sur (3)

Al mismo tiempo que la EM se estaba desarrollando en California, los activistas internacionales de planificación familiar empezaron a usar un método muy parecido de control de la fertilidad en los países pobres. La técnica tenía varios nombres, "minisucción", "inducción menstrual" o "espiración menstrual". Aún así el nombre más utilizado hoy en día es regulación menstrual (RM). Como la EM, la intervención se hace frecuentemente sin un test del laboratorio que confirme el embarazo. RM también se puede usar para enseñar a las mujeres sobre su anatomía y fertilidad; para diagnóstico de cáncer uterino, alteraciones menstruales, e infertilidad; y para completar abortos autoinducidos o incompletos.

Una diferencia distintiva entre las prácticas de RM y EM es en el equipo que se usa. El DEL-EM usado con la EM esta ensamblado individualmente (puedes hacerlo tu misma) mientras que el kit usado para la RM esta producido comercialmente. Con este kit, el contenido uterino se succiona directamente desde la cánula a la jeringa mientras que en el DEL-EM, los contenidos se succionan a través de la cánula y un tubo de plástico en un bote colector.

En el inicio del uso de esta técnica, a los profesionales medios y a los expertos en planificación familiar les quedó claro que los paramédicos y cualquier persona con una educación mínima podría aprender a usar el aparato de succión manual de forma segura y efectiva. Hoy en día, el entrenamiento en la mayoría de los países es de una a tres semanas u ocasionalmente mas larga, y se hace de una forma formal, incluyendo clases, demostraciones, y prácticas supervisadas; y una forma informal, la que normalmente consiste en solo hacer demostraciones. Las alumnas observan de 10 a 20 intervenciones antes de empezar la práctica. Y después, 20 intervenciones supervisadas antes de hacerla ellas solas. Debido a la falta de profesoras calificadas y la demanda para servicios RM, las alumnas a veces empiezan las intervenciones sin supervisión y sin tener mucha experiencia. Pero esto no esta recomendado.

En los países pobres donde la contracepción no es muy accesible, la mujeres que piensan que están embaraza-

das tratan de realizar abortos con palos de madera, alambre, u otros instrumentos, bebiendo sustancias tóxicas, o "douching"(4) con mezclas dolorosas. En Nicaragua por ejemplo, las mujeres usan de forma común el alambre de los cables de teléfono para inducir el aborto. Otras recurren a abortistas con poca experiencia que habitualmente usan instrumentos rígidos sin esterilizar. Como resultado, 200.000 mujeres mueren como mínimo cada año, y muchas más acaban infértiles o con problemas de salud de por vida. Además, cientos de miles de niñas no tienen madre o tienen una que está demasiado enferma o dañada para poder cuidarlas adecuadamente.

Muchos doctores que hacen RM deberían usar anestesia pero, en algunas clínicas, la única anestesia que se usa es la voz relajante de un consejero. Zarine, una consejera en una clínica de Bangladesh, explica que la mayoría de mujeres que solicitan RM han soportado partos; la mayoría dicen que la incomodidad del procedimiento es bastante tolerable, incluso sin anestesia.

En la práctica, la RM se hace de 8 a 10 semanas desde el último periodo, pero en muchos países, la intervención también se hace hasta las 12 semanas desde el último periodo menstrual. No hay estadísticas fiables en la tasa de intervenciones incompletas en Bangladesh u otros países donde se usa el RM, pero la tasa parece ser baja según Zarina porque *"la mayoría de mujeres en esos países no vienen hasta las 8-10 semanas desde el último periodo, cuando es fácil de determinar si se ha descuidado una implantación por la examinación del tejido"*. RM se practica en Latinoamérica, Asia, en muchos países africanos y en algunos lugares del Este Medio. Cada vez que esta técnica ha sido accesible, la tasa de complicaciones por abortos auto-inducidos y abortos hechos en malas condiciones se ha reducido dramáticamente. En Indonesia por ejemplo, un estudio encontró que la tasa de aborto séptico era un 80% más elevado en áreas en las que la RM (en este caso, succión por curetta) no era accesible, pero donde era accesible, las salas reservadas para casos de abortos sépticos ya no fueron necesarios. Claramente, si la RM se utilizase de forma más amplia, la salud de muchas mujeres -y la vida de muchas otras- se salvaría.

En un momento hostil para la libertad reproductiva, RM y otras técnicas de salud caseras son profundamente relevantes. Las mujeres decidirían conscientemente usar EM

o tomar hierbas para el control de la fertilidad por varias razones. Cuando se usan de forma apropiada, estas técnicas son más seguras que el parto, y acabarían con los métodos improvisados que las mujeres desesperadas tienen que usar frecuentemente para prevenir embarazos no deseados.

### Referencias al texto:

(1) D&C se refiere a una técnica quirúrgica (Dilation And Curettage) que se utiliza para diagnosticar o tratar sangrados uterinos anormales. Primero se dilatan los órganos "reproductivos" pélvicos, se inserta un espéculo en la vagina para abrir las paredes y poder ver el cérvix. Un curette se pasa por el útero y sirve para raspar las paredes uterinas.

(2) En 1970, las abogadas recién graduadas de la Facultad de Leyes (Derecho) de la Universidad de Texas, Linda Coffee y Sarah Weddington, presentaron una demanda en Texas representando a Norma L. McCorvey ("Jane Roe"). McCorvey sostenía que su embarazo fue producto de una violación. El Fiscal de distrito del Condado de Dallas, Texas, Henry Wade, representaba al Estado de Texas, que se oponía al derecho de aborto. El Tribunal del distrito falló a favor de Jane Roe, pero rehusó establecer una restricción en contra de las leyes sobre aborto.<sup>1</sup>

El caso fue apelado en reiteradas oportunidades hasta que finalmente llegó a la Corte Suprema de Justicia de los EEUU, la que finalmente en 1973 decidió que el feto no gozaba de la protección de la Constitución de los EEUU y por lo tanto no podía impedirse su remoción del vientre materno. Esta decisión de la Corte fue interpretada como la legalización del aborto y es válida y vigente para los 50 estados de la Unión.

"Jane Roe" dio a luz a su hija mientras el caso aún no se había decidido. La bebé fue dada en adopción. Roe v. Wade, 410 U.S. 113 (1973) fue decidido finalmente por el Tribunal Supremo de los Estados Unidos, dando lugar a una decisión histórica en materia de aborto. Según esta decisión, la mayoría de las leyes contra el aborto en los Estados Unidos violaban el "derecho constitucional a la privacidad bajo la "cláusula del debido proceso" de la "décimo cuarta enmienda" de la Constitución. La decisión obligó a modificar todas las leyes federales y estatales que proscribían o que restringían el aborto y que eran contrarias con la nueva decisión.

(3) Traducido de "developing World".

(4) Douching es lavar la vagina con agua o otras mezclas, normalmente de agua y vinagre, bicarbonato o yodo. Se aplican en la vagina mediante un tubo o inyector.

### Nota de importante las traductoras

Este texto tiene la idea de difundir no solo una parte de la historia (contextualizada en norte América) de autogestión de la salud por mujeres, sino también material para poder aprender y conocer técnicas abortivas. No obstante, tal y como se explica en el inicio del texto, estas técnicas se pueden usar una vez se haya hecho un aprendizaje de las mismas con personas que las han utilizado o con personal médico que pueda aconsejar como hacerlo. Es importante pues, ser conscientes de los peligros que pueden entrañar estas técnicas y de la responsabilidad de llevarlas a cabo.

La diferencia de la situación descrita en este texto y nuestra situación actual es que, pese a que el acceso a la información es relativamente más fácil que en esos momentos, la posibilidad o mejor dicho, la realidad de la creación de grupos de mujeres que trabajen el tema del aborto de forma continua e integrada (es decir, no sólo el momento del aborto y punto) es más bien escasa y precisamente por eso nos parecía interesante reflejar una historia real que pasó hace treinta años y ver como entre unas cuantas, se crearon redes que fueron creciendo y que fueron muy potentes. Quizás un buen punto donde empezar o en el que inspirarse es en los grupos de autogestión de la salud o similares, donde poder reflexionar sobre nuestros roles y cargas en esta sociedad, la responsabilidad de nuestro cuerpo y la autogestión de nuestra salud con la ayuda de otras aprendiendo de experiencias previas.

# Resignificant conceptes com el d'avortament

Si bé és cert que hi ha una situació d'al·legalitat en el tema de l'avortament a la península, la normalització que se n'ha fet d'ella és totalment reconeguda e invisibilitzada; fruit de sentiments falsos instaurats des de la nostra cultura totalitzadora. És per això que ningú és qüestionat com es senten les dones que passen o han de passar per un avortament clínic. La culpabilitat, ansietat i clandestinitat formen un quadre psicossomàtic molts cops dur de trencar, que actua en el nostre sentir i que no és més que un altre instrument (artificial, doncs ha estat creat) per neutralitzar-nos com a subjectes autònoms.

És l'arma de domesticació i de submissió que prima a l'interior de tot el procés que envolta l'avortament. Sentir-nos amb vergonya, germana de la culpa, de fer allò que la societat tatxa indiscutiblement d'acte deplorable e indesitjable. Tancant a la dona en un hermetisme silenciós, privant-la de compartir el seu procés (inclòs amb la família), per por a no trobar un recolzament real en les persones que l'envolten, sinó més aviat mirades com agulles que la situaran al cantó d'aquell tipus de persones amb conductes i processos no desi-

tjats per ningú: estàs exclosa a la norma.

La culpabilitat i/o l'ansia per no estar dins d'un procés car i feixuc, per decidir sobre el nostre cos, va més enllà del desestructurant-nos mental i físicament (en casos on l'ansietat es fa patent), i ens indueix a postergar-nos, no comunicar-nos e immolar-nos. És aquí on la nostra consciència manipulada es torna en contra de nosaltres mateixes. Passem de "ser per nosaltres" a "ser pels altres" on en aquesta última concepció no hi ha lloc per una dona que s'hagi quedat embarassada i que vulgui avortar. Per això moltes de nosaltres patim aquests processos en una mena de clandestinitat parcial (només ho compartim amb aquelles amigues que ens poden donar alguna adreça d'una clínica on dirigir-nos). Hi és precisament dins el marc de la clandestinitat on es dibuixa el perill. Em refereixo al perill de que ens passi res amb el nostre cos, que la clínica es renti les mans i que ningú se n'assabenti (de la mateixa manera que tampoc s'assabentaran que estem embarassades, que avui anem a avortar i que ens sentim carregades de culpa o d'ansietat).

I si l'avortament no és

l'altra cara, l'oposada, a la maternitat? Sinó part d'ella? De la mateixa manera que existeixen les *Douglas* (dones que acompanyen a les dones en el procés de parir), no podríem resignificar la seva figura per crear *Douglas* en el procés de l'avortament? Persones de confiança que ens acompanyin i ens preguntin durant el procés de l'avortament. Que ens facin recapacitar, repensar, sentir el procés del nostre cos per aprendre de l'experiència, que vetllin per nosaltres i que ens ajudin a sanar després de l'avortament, tot indicant-nos com trencar el nostre silenci i donant-nos un seguit de pautes físiques també (com xarop d'ortiga, equinàcea, estiraments musculars i demés)?

Nosaltres hem de crear les nostres pròpies xarxes i figures de protecció i acompanyament en el cas de l'avortament. Si bé és cert que molts pobles han intentat controlar la seva fertilitat a través de la història, de la qual cosa en són prova les referències a un llibre xinès amb més de quatre mil anys d'antiguitat que recull mètodes i formes avortar (també hi han referències a llibres de medicina grega i llatina), la propaganda de fórmules herbals avortives avui

en dia pot resultar desaconsellable. Em refereixo a elles com a desaconsellables perquè són mètodes que per ser emprats requereixen conèixer les plantes i, sobretot, estar preparades per aprendre del nostre cos, doncs intervenim dins ell sota la nostra responsabilitat. I per això el primer és poder-ne parlar sense tabús en àmbit públic i privat i estar disposades a compartir-ho amb altres dones.

Si ens deixem portar per l'ansietat a la que som induïdes per el control social que hi ha darrera d'aquests processos, qualsevol mètode herbal serà perillós per a nosaltres (doncs voldrem augmentar la dosi fruit d'un estat mental on que el que es prioritza és sortir ràpidament del grup de dones excloses per passar a estar de nou en el de dones incloses a la norma). Per això és important pensar en figures d'acompanyament (entre nosaltres) que ens permetin escollir què fer en cada moment tot poguen explicar com ens sentim, trencant amb el malestar que se'ns genera i ens remou per dins i, sobretot, que no ens deixa escollir.

Les clíniques privades reben orgullosos l'increment exponencial de dones que

avorten, perquè per elles és l'operació més segura que hi ha. Es poden rentar les mans en el supòsit que et passi alguna cosa gràcies a que t'obliguen a signar un paper de carta blanca abans de passar per quiròfan.

A les comarques del Berguedà del 2000 al 2007 s'han incrementat el número d'avortaments censats en un 100%. Per si algú s'ho preguntés, la taxa d'immigració representa un increment del 3% de la població en aquesta mateixa comarca. Trenquem amb l'assenyalament de la immigració com a primer factor en l'increment de dones que avorten. Alguna cosa passa i ens tapen els ulls. Els plouen els diners a les clíniques. Que bé que les dones avortin, que bé que es quedin embarassades i no ho desitgin, que bé que existeixi la situació d'al·legalitat que les deixa en calces si els passa res. Que bé que el sistema sanitari públic es declari en objecció de consciència. I que bé que les dones agafin por a passar per un avortament.

Que bé, perquè la por les controlarà en el marc de la sexualitat i el seu erotisme. Les "mantindrem" a ratlla. I patiran cada cop que se'n vagin al llit amb algú només de pensar que alguna cosa pot fallar i que s'hi poden veure dins d'un procés llarg, silenciós i sol. De nou, la nostra subordinació i la seva por.

La seva por a que qüestionem els mecanismes de producció del desig (i les transformacions col·lectives que poden sorgir del mateix), a que polititzem fins la més mínima acció de les postres vides, de la quotidianitat, a que provoquem i reinventem i sobretot, a que cada dia mantinguem un diàleg conflictiu per tal de desnaturalitzar dins nostre els supòsits culturals de la educació sexual / sentimental que les costums han repetit al llarg del temps per tal de que actuïn com a força coercitiva.

I quan decidim i parlem ens tenen pànic, sobretot en temps on l'amor i la sexualitat son subversius per si mateixos.



# Reflexions entorn la llei de l'avortament

*El text que ve a continuació és un conjunt de reflexions basades en el que es va dir i debatre durant la xerrada Avortament i dret a decidir sobre el propi cos: reivindicacions, legalitat i salut, dins les Jornades Anarco-feministes del passat Març 2009.*

El dret a avortar i el dret a decidir sobre el propi cos han estat dues reivindicacions clau en el discurs feminista, des de fa més de 100 anys. Encara avui és motiu de lluita. Els Estats han legislat al respecte, posant més o menys traves a un avortament lliure i gratuït que permeti que una dona encinta no sigui mare sempre que ella així ho decideixi. A l'Estat espanyol, s'està debatent actualment el projecte de llei de la Ministra Aído, que hauria d'aprovar-se abans d'aquest estiu i que sembla que ampliarà, en una línia molt avançada, permissiva i progrés, els supòsits legals per avortar. Aquest fet està enrabiament els sectors reaccionaris de la nostra societat, els quals porten ja temps movent fitxa, especialment amb el seu xantatge moral patriarcal. Però, n'hi ha realment per tant?

Si fem un breu repàs sobre el lloc que ha ocupat l'avortament en les societats i en els diversos marcs legals al llarg de la història, veurem que el discurs actual és prou contradictori, així com retrògrad. Començant per l'època de la Grècia antiga i Roma, l'avortament es concebia com una forma de control poblacional. En el segon cas, al marc legal figurava el *nasciturus*, que no era considerat una persona. I així va ser també durant l'Edat Mitjana. És a partir del segle XVIII, moment en el qual s'inventen els preservatius, en què els països (almenys els occidentals) comencen a promulgar lleis que il·legalitzen l'avortament. En tot aquest procés, no hem d'oblidar el paper de la religió i, especialment, el seu discurs misogin a l'hora de marcar les directrius de la moral-i, en conseqüència, la legalitat- estatal i social en tot allò que té a veure amb el control de la sexualitat, el plaer i la reproducció.

A nivell europeu, el primer país que va legalitzar, en certes circumstàncies, l'avortament va ser Suïssa, l'any 1916. Posteriorment, al

1935, Islàndia; i així, paulatinament, a d'altres països europeus. A partir dels anys 50 del segle XX, els països socialistes consideraren legal l'avortament en el primer semestre de l'embaràs i sempre a sol·licitud de la dona, és a dir, del primer mes al sisè es podia avortar si la dona embarassada així ho desitjava.

El cas espanyol és una mica curiós: sempre hi ha hagut molta restricció. Les legislacions al respecte dels anys 1928 i 1930 imposaven penes severes; però al 1936 es va portar a terme la "Reforma Eugènica de l'Avortament", a Catalunya. Dins el context d'un govern d'esquerres i d'una societat amb una consciència majoritàriament socialista i llibertària; on es valorava la importància d'una sexualitat saludable -com a exemples il·lustratius d'això seria que els anticonceptius fossin legals i existissin "Centres d'Informació Psicosexual", desmarcant-se de la moral retrògrada religiosa-; aquesta llei suposà el reconeixement de que les dones avorten i posava eines perquè aquestes ho fessin de la forma més adequada per a elles.

El decret de l'avortament del 1936 recollia els següents supòsits per a la despenalització: el motiu terapèutic, el motiu eugenèsic, factors neomalthusians -"deseo consciente de limitación voluntaria de la natalidad", és a dir, el propi desig de la dona embarassada que no vol ser mare-, sentiment ètic, maternitat no desitjada i per diversos desordres de tipus amorós o emotiu; en definitiva, la dona podia decidir sobre el seu embaràs lliurement, encara que hi havia un termini de 3 mesos. A partir dels 3 mesos, la dona també podia avortar sempre i quan el metge considerés que no era perjudicial per a ella, que estava preparada. També limitava que cada dona només pogués avortar un cop l'any ja que es feia molt d'èmfasi en la qüestió de l'educació; una dona havia de poder disposar d'un avortament si arribava a una situació de la qual no podia sortir-se'n, però volgueren evitar que les dones arribessin a tenir embarassos no desitjats i haguessin de passar per la duresa d'un avortament; així, es crearen escoles per aprendre mètodes anticonceptius,

educació sexual, etc. A més, es valorava la maternitat com una qüestió física, espiritual, social.

La finalitat era evident: "Ya no asistiremos más al espectáculo de madres muertas a causa de una torpe maniobra abortiva; de infanticidios dimanados del odio al infante que nació sin ser deseado; de mujeres estragadas en su rumbo vital por un hijo que es un estigma o un recuerdo que desearía olvidar; de niños venidos a hogares sin pan y a padres sin cariño".

*El decret de l'avortament del 1936 recollia els següents supòsits per a la despenalització: la causa terapèutica, el motiu eugenèsic, factors neomalthusians -"deseo consciente de limitación voluntaria de la natalidad", és a dir, el propi desig de la dona embarassada que no vol ser mare-, sentiment ètic, maternitat no desitjada i per diversos desordres de tipus amorós o emotiu.*

El Decret de l'Avortament també va tenir en compte els recursos econòmics de la majoria de la societat i, donat que la salut era entesa com un bé comú, volgueren acabar amb la mercantilització de la professió mèdica i, concretament, amb la pràctica d'avortaments clandestins, amb la màfia que hi havia muntada al darrera. Es remarcà que l'atenció sanitària, fins a aquell moment, no contemplava aspectes socials, que la maternitat estava atesa només per la part física i es deixava de banda altres esferes de la salut: si no es validava legalment el dret de la dona a disposar del seu cos i la seva maternitat, s'estava atemptant a la llibertat de consciència de la dona embarassada i s'estava permetent el tràfic amb la vida sexual femenina per la repressió governamental i per l'egoïsme masculí. A més, per acabar amb les pràctiques

perillosos i clandestins, els avortaments s'havien de realitzar en centres especialitzats i es prohibí que els metges rebessin una remuneració per practicar avortaments -"La mercantilització sanitària ha creat un tipus de metge que, muchas veces, bajo el antifaz de su ciencia, oculta un rostro indiferente a todos los dolores sociales"- . Els metges que no seguissin aquestes directrius, tant en l'aspecte econòmic com en el de salut i higiene, podien ser inhabilitats. L'avortament havia de ser gratuït i, en conseqüència, s'establiren mesures com les que, a l'Hospital Clínic, habilitaren vint llits destinats a realitzar avortaments.

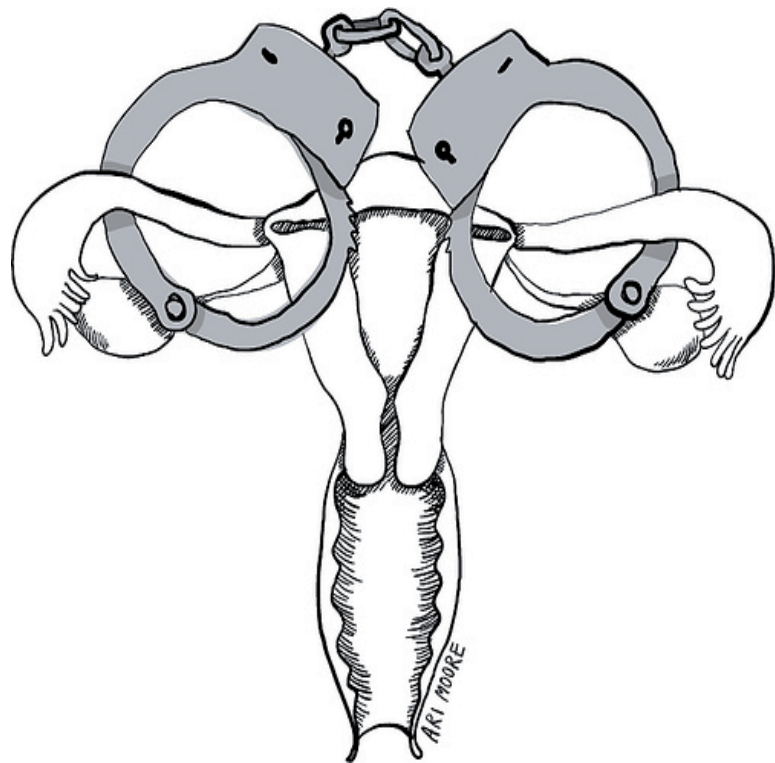
L'adveniment del règim franquista tornà a canviar la situació. A partir del 1941, entrà en vigor un nou codi penal; les penes per avortament eren de privació de llibertat, arribant a un any i mig, i fins i tot, més. Al 1978, després de la mort del dictador, es despenalitzaren els anticonceptius i, al 1983, es promulgà la Llei de l'Avortament.

Actualment, l'avortament està regit per la Llei Orgànica 9/1985, de 5 de juliol. Aquesta llei introdueix l'article 417bis al Codi Penal que estableix que, a Espanya, avortar és un delict. Només hi ha 3 supòsits de despenalització; el primer, tal i com diu la llei textualment, resa que "No será punible un aborto practicado por un médico o bajo su dirección en centro o establecimiento público o privado acreditado y con consentimiento expreso de la mujer embarazada,

cuando concurran algunas de las circunstancias siguientes:

1. Que sea necesario para evitar un grave peligro para la vida o la salud física o psíquica de la embarazada y así conste en un dictamen emitido con anterioridad por un médico de la especialidad correspondiente." Aquest primer supòsit de despenalització no té previst un termini i, en teoria, fins als 5 mesos, si representa un perjudici tant físic com psíquic per a la mare, es podria avortar; però l'evidència s'enfosqueix si tenim en compte el decret que regula els centres privats que fan avortaments, on s'hi especifica que aquests només es poden practicar fins als 3 mesos. Així, si una dona embarassa de 4 o 5 mesos que vulgui avortar, hauria d'anar a la Sanitat Pública. El segon supòsit de despenalització de la llei diu "Que el embarazo sea consecuencia de un hecho constitutivo de delito de violación y siempre que el aborto se practique dentro de las 12 primeras semanas de gestación y que el mencionado hecho hubiese sido denunciado." És a dir, un cop més, ha de fer-se dins el límit temporal, al contrari que en el primer cas en què, a priori, no hi havia aquesta mena de limitacions. Finalment, el tercer supòsit és que es presumeixi que el fetus tindrà malformacions de caràcter greu, tant físiques com psíquiques, amb el límit temporal de vint-i-dues setmanes.

Des de fa uns mesos, el Ministeri per la Igualtat està discutint una nova llei de l'avortament. En aquesta, alguns aspectes fan aparentar



una permissivitat molt àmplia de la pràctica de la interrupció de l'embaràs. En primer lloc, permetrà les noies d'entre 16 i 18 anys avortar sense permís patern i, òbviament, sempre que estiguin dins els supòsits de legalitat. La Ministra ho justifica dient que si una noia pot tenir fills, per què no ha de poder triar avortar? Si la maduresa sexual s'adquireix als tretze anys, no té sentit haver d'esperar als divuit (ni tampoc fins els setze!) per decidir la interrupció sense el permís patern. Fins ara, si una menor volia avortar però els pares no la deixaven, no importa si no es considerava preparada psicològicament per afrontar aquesta responsabilitat, eren els pares qui decidien per ella. La nova llei serà un avenç cap a l'autonomia de les noies i anirà en concordança amb la realitat. Tot i així, un embaràs no ha de ser mai fruit d'un descuit o d'una violació. Aquesta llei hauria d'anar acompanyada, però, d'una informació educativa sobre sexualitat molt clara cap a les i els adolescents.

A més, amplia la lliure elecció de l'avortament respecte a l'actual legislació: l'avortament seria lliure fins a les 14 setmanes i es permetria fins a les 22 setmanes, en cas de risc per a la vida o salut de la mare, així com en el cas de greus anomalies al fetus. Per aquells casos de diagnòstics tardans de malformacions, els especialistes han recomanat al Govern que no s'estableixi cap límit. Però igualment hi hauria buits legals en quant al dret, típic de les lleis de terminis: què passa a partir de les 14 setmanes? Les dones embarassades haurien de passar per un tribunal mèdic el qual, en molts casos tal i com ens demostra l'experiència, les farien parir. Però, ¿no diu el primer supòsit de despenalització que l'avortament no seria delictiu en aquells casos en què tenir un fill portés a un "grave daño psicológico para la madre"? Aquí seria evident: hi hauria un greu dany psicològic pel fet que hauria de parir i tenir un fill, quan ella el que desitja és no tenir-lo.

Sembla que, fins aquí, la nova llei amplia la possibilitat de poder avortar a les dones que així ho desitgin. Però persisteix en negar l'autonomia de les dones i el seu dret a decidir completament sobre el seu propi cos amb total llibertat i responsabilitat, fet típic de tota llei emanada de l'autoritat estatal, patriarcal i paternalista (com totes les altres, incloent-hi la del 1936). L'Estat, a través dels seus agents públics i, en aquest cas més concretament, a través dels tribunals i del negoci mèdic, es guarda part de la potestat última decisòria

per a sí mateix. No assumeix la interrupció de l'embaràs com una opció individual i responsable, sino que seria fruit d'una personalitat femenina feble, inconscient i immadura, que ha fet quelcom malament, que necessita avortar per obligació i l'Estat ha d'avaluar-la moralment i, si toca, ser caritatiu i ajudar-la a avortar. Per això, el debat gira entorn la necessitat, no menyspreable, de les nenes adolescents, quan en realitat la major part de les dones que avorten són dones adultes, moltes d'elles casades i amb altres fills/es. Haver de demanar permís és una humiliació: et veus humiliada pel psicòleg, pel ginecòleg, qüestionant-te constantment, que et pregunten si prens anticonceptius, que si per què no prens hormones anticonceptives i tota la resta. De les cent mil interrupcions d'embaràs l'any que es fan a Espanya, el 98% es basen en la salut psíquica de la mare i estan realitzades en clíniques privades. Tot això, no ho volem: volem un avortament lliure, autogestionat i gratuït.

És possible que, com a concessió a les queixes més conservadores i masculistes, la llei introdueixi un termini de reflexió per a la dona que vol avortar. Així, quan una dona decideixi interrompre el seu embaràs, estarà obligada a esperar un mínim de setanta dues hores de reflexió. És una manipulació: és fer sentir la dona culpable per la seva decisió. ¿Que no n'hi ha prou amb què, quan vas al CAP perquè vols avortar, el metge et demani si estàs segura o et doni un llibre de com ser mare? A la llei del 36, en comptes de parlar d'un període de reflexió, era a l'inrevés, s'establí que, entre el moment en el qual una dona decidia avortar i la intervenció en sí, havien de passar un màxim de deu dies. Així, s'evitava que la dona allargués una situació gens amable i es respectava la seva determinació. De fet, el termini de reflexió és una incongruència per la salut de la mare: a nivell mèdic, quant més temps passa, els mètodes avortius són més agressius física i psicològicament.

El problema dels terminis, tant per les limitacions que suposen a nivell legal com a nivell físic, es pot veure també reflectit en què el sistema d'atenció ginecològica públic és massa lent i poc efectiu. Si no s'hi posa remei i se suposa que la Sanitat Pública assumirà més avortaments amb aquesta nova llei, ¿fins a quin punt estarà avançada la gestació de la dona que vulgui avortar?; ¿Com li afectarà això física i psicològicament? Només pot haver-hi dues conseqüències: o bé el Govern atribueix una



partida pressupostària bastant més gran a la Sanitat Pública i, concretament, a la realització d'avortaments; o bé, com sempre passa amb qualsevol projecte emanat de l'Estat i que podria tenir una mica d'interès social, tot això queda en paper mullat i, per a la satisfacció dels poderosos misògins, conservadors i reaccionaris, la quantitat d'avortaments practicats assumits per la Sanitat Pública continuarà sent el mateix i, en cas d'augmentar lleugerament, les dones que interrompin el seu embaràs seran "castigades pel seu pecat" amb danys més greus per a la seva salut física i psicològica degut al retard en la intervenció. El més probable és que tot quedi en paper mullat, que res no canviï en aquest sentit i que, tal i com passa ara, les dones que vulguin avortar siguin castigades havent d'enriquir les clíniques privades o bé, els carnisers clandestins.

D'acord amb les dades del Govern del 2006, actualment, només el 2,5% dels centres públics practiquen avortaments. D'altra banda, hi ha regions que no practiquen l'avortament a la Sanitat Pública, com és el cas de Múrcia, Extremadura i Navarra. Concretament a Navarra, no hi ha cap centre privat, tampoc, que faci avortaments. I aquí arribem a un altre punt de molta importància i que ha permès la tolerància pública davant les imposicions de la misogínia mèdica: la objecció de consciència que molts metges al·leguen per a no practicar avortaments. Si l'Estat estigués realment interessat en garantir les llibertats de tots/es les/els seves/seus ciutadanes/ns, incloent-hi l'accés a la interrupció de l'embaràs d'una dona,

aquesta objecció de consciència hauria d'estar registrada i controlada. D'aquesta manera, es podrien trobar maneres de planificar; segurament en un hospital on treballen molts professionals, es podrien muntar equips que sí practiquessin l'avortament. Però, com que aquests registres no es volen fer, el que al final tenim és que als centres públics no es fan avortaments encara que, per descomptat, hi hagi dualitat en les actuacions mèdiques. Se'n diuen dualitats a casos de metges que, a la Sanitat Pública, no porten avortaments pel que sigui, com per exemple per objecció de consciència, però després van a la privada i allà sí que practiquen avortaments.

Recordem, en aquest punt, la dimensió del negoci: una interrupció de l'embaràs té un cost aproximat entre 300€ i 400€. Tenint en compte que la major part de les clíniques privades practiquen les interrupcions amb el "mètode anglès" (un cop practicada la intervenció quirúrgica, la pacient ha de passar el mareig i les dolors fora del centre mèdic, així es poden fer més avortaments amb menys temps i espai), ¿quin deu ser el benefici diari? D'això se'n diu beneficiar-se, i molt, de la salut i malestar de les altres.

Amb tot això, a on estan abocades les dones que volen avortar no és a la clandestinitat sinó a la clínica privada; el metge es lucra, les clíniques es lucren també, la societat viu en la il·lusió de que, en la pràctica, avorten totes les dones que així ho desitgen i l'expoliació capitalista pot continuar amb la connivència estatal. Però el problema encara va més lluny: el desconeixement generat per la por a haver d'avortar

il·legalment (o no poder avortar), així com l'objecció de consciència impulsa moltes dones a no saber què fer i ni amb quins recursos. Moltes acaben avortant clandestinament, amb informació d'internet o de rumors poc fiables, arriscant-se a tenir greus conseqüències físiques.

Qui més qui menys, sabem el què significa la maternitat: que ha de ser desitjada i viscuda amb plenitud. En tant que afecta a la responsabilitat de la dona, la maternitat ha de ser un fruit conscient dels sentiments i no viscuda com un càstig o un accident; ser mare com a finalitat i no com a imposició. I per això s'ha de instaurar la pràctica lliure de l'avortament. Una mare que no vol ser mare només porta conseqüències negatives tant a les seves criatures com a sí mateixa. En definitiva, no pensem que, si s'aprova la nova llei per la interrupció de l'embaràs estarà tot guanyat. L'aplicació de la mateixa continuarà tenint els mateixos problemes d'arrel: l'autonomia decisòria de la dona, que hauria de ser total, estarà coartada per la valoració i sanció estatal i mèdica; masses interessos econòmics mèdics pel mig; traves per a l'aplicació de tipus pressupostari i moral, masculista i religiós, etc. No volem mediatitzacions en les nostres decisions; no volem haver de passar per una agressió al nostre cos (recordem que haver d'avortar no és mai quelcom agradable, ni física ni psicològicament) en un ambient hostil, com acostuma a ser el de qualsevol centre mèdic. Un avortament lliure i conscient, així com adequat, només pot ser autogestionat i gratuït.

## ¿Por qué el feminismo no puede ser una lucha parcial?

He conocido a muchas feministas que se mueven en los espacios libertarios en Barcelona, en centros sociales okupados, colectivos, librerías y bibliotecas anarquistas, asambleas, en las que no he observado un compromiso libertario que vaya más allá de la asunción por inercia de ciertas herramientas como la autogestión, la ocupación de edificios y casas arrebatados a la especulación inmobiliaria y su defensa, el asamblearismo -que, recuerdo, porque demasiado a menudo y, lamentablemente, muchas veces se olvida por puro desconocimiento; es una forma de organización anarquista (y no exclusivamente), pero no la única, ni en muchos casos la "mejor"- a ultranza y para de contar. También he conocido a muchos y a muchas anarquistas en Barcelona que no tienen ni el más mínimo compromiso político con la lucha antipatriarcal y sin embargo, inexplicablemente, sostienen una fuerte implicación en la lucha contra el Estado.

Para mí, desde hace un tiempo, la lucha feminista y el anarquismo son inextricables, se alimentan y se conforman la una al otro como si se tratara de dos siameses que comparten pulmones, que se necesitan el uno al otro para sobrevivir. Esta imagen llegó a mí tras el estudio y el conocimiento a través de relaciones con mujeres feministas del Estado español que militaron en el feminismo de la segunda ola (el que en nuestro territorio abarca, tardíamente, desde las Primeras Jornadas Catalanas de la Dona del 1976, hasta, podríamos decir, la creación y consolidación del feminismo institucional, encarnado en el Instituto de la Mujer, el Institut Català de la Dona aquí en els Països Catalans) de los errores cometidos por aquellas, nuestras madres, tías, maestras y profesoras, doctoras, librerías, amigas, a menudo y en cierto modo incómodo y conflictuado, referentes. He odiado mucho a estas mujeres por haber dejado que el Estado usurpara el enorme potencial de su lucha, por haberse "neutralizado", haberse dejado comprar a cambio de un minúsculo e infecto pedacito del pastel del poder que todo lo vuelve inerte. Pero no nos equivoquemos, nadie les ha usurpado nada; ellas, en esa época, hablaban de derechos, de libertades, de cuotas. Ellas hablaban de partidos políticos, de Transición democrática, de democracia, de paridad, de igualdad. Eran, en su mayoría, reformistas, por decirlo llanamente. No pretendían la abolición del Estado, creían en el poder de jueces y policías, a quienes demandaban una justicia y una protección más acorde con sus necesidades. Valerie Solanas era una loca para ellas, ya lo habían dicho sus compañeras de NOW en Estados Unidos; eran pacifistas y profundamente, en su mayoría, (incluso entre las lesbianas) heteronormativas. A menudo homófobas. Una de ellas, antes de una entrevista, me dijo: "Si eres lesbiana no hace falta que me hagas la entrevista, ya te puedes ir". Y las lesbianas me decían: "Es que había cosas más urgentes que tratar antes que el lesbianismo". Aspiraban a tener los mismos derechos que los heterosexuales, y lo han conseguido. Un aplauso para ellas.

El divorcio, el derecho al aborto (aunque muy acotado, acotadísimo; y parece últimamente que hasta esto, es demasiado para el Estado), un Instituto de la Mujer, extensión en forma de institutos a todas las comunidades autónomas, una ley sobre violencia de género, el matrimonio homosexual tras la ley de unión de parejas de hecho, la adopción, la ley de dependencia... La culminación de un progra-

ma de institucionalización del feminismo que hace treinta años que se desarrolla. Y la pregunta, dirigida a mi madre: ¿Es esto lo que queriais? ¿Con esto basta?

Podría parecer que es muy difícil ser feminista hoy en día, y desarrollar tu activismo en este estado de las cosas. Yo diría que ser feminista igualitarista y creer en la democracia es sinónimo de poder. Diría que ser feminista de la diferencia es partirte de risa al contemplar adónde ha llevado el igualitarismo. Diría que ahora, más que nunca, cobra sentido ser feminista y anarquista, si es que hemos aprendido la lección, si es que somos capaces de hacerlo. ¿Cómo se explica sino que aún a pesar de todas estas medidas "de género", dos de cada tres mujeres hallan sido violadas al menos una vez en su vida (y esto incluye a las jóvenes), que en lo que va de año 66 mujeres hallan sido asesinadas por sus compañeros, que las prisiones de mujeres sean mil y una veces más terribles que las de hombres -lo señala Amadeu Casellas, un hombre, en su último comunicado-, que sistemáticamente nos torturen en los hospitales cuando vamos allí a parir... En mi opinión, el patriarcado goza de una salud excelente. ¿Significa, simplemente, que "queda aún mucho por hacer", es decir, por "reformular"?

Para mí, la lección es otra. La lección es que el Estado se funda en el patriarcado igual que en el capital o en el racismo. Es necesario para su perpetuación, y por lo tanto, es absurdo creer que él mismo va a hacerlo desaparecer. Sería como cercenarse un brazo o una pierna. El Estado es una entidad orgánica, parecida a un ser vivo, con sus órganos, subsistemas que hacen posible su existencia. Si alguno de los aparatos básicos falla (por ejemplo el digestivo o el respiratorio), todo el sistema corre peligro. Pero que sea una entidad orgánica no significa que sea una torre de naipes. Que quitemos una de las cartas no garantiza que caiga la torre entera, y, como he dicho antes, en el caso del Estado, no creo que sea posible. Por ejemplo: no es posible eliminar las cárceles y dejar todo lo demás tal y como está. El mismo funcionamiento y entramado del objeto lo impide. Para abolir las cárceles es necesario destruir el sistema en su totalidad. Para barrer la primacía del hombre blanco es necesario arrancar de raíz todo lo demás. Para acabar con el patriarcado es necesario abatir al resto del cuerpo, *cutting up* (picadillo), como diría Solanas, al resto de sus órganos. Y así sucesivamente.

Cuando entendamos esta lección que nos han legado nuestras madres, la siguiente revelación vendrá por sí misma: si no afrontamos así la lucha antipatriarcal (y, como he señalado, todas las demás luchas que pretendan golpear con violencia lo establecido, abolirlo desde sus cimientos), si no la evidenciamos en su interconexión con el resto de órganos que conforman la entidad, le estaremos haciendo el trabajo sucio al patriarcado, ayudándolo a crear ese clima de "progreso" o "paulatina mejora" que es tan importante para su supervivencia, como buen ilusionista que es, que siempre ha sido. Un lobo con aspecto de abuelita.

Por eso, no entiendo el feminismo sin raíz anárquica, incurrirá en los mismos errores que el feminismo que nos precede, y justamente ahora, que no tenemos tiempo que perder. Tampoco entiendo el anarquismo sin un compromiso antipatriarcal; simplemente, no me lo creo.

Valentina Ripani

Extret del periòdic Antisistema núm.21

## ACABEM AMB REFORMES DELEGACIONS I IMPOSICIONS ATAQUEM L'ENTRAMAT ANTIABORTISTA

**sanitat**

- Medicos por la vida
- Ordre Hospitalari de St Joan de Deu
- Metges Cristians de Catalunya

**educació**

- Universitat Internacional de Catalunya
- Instituto de Estudios Superiores de la Empresa
- Opus Dei
- Institució Familiar de Educació
- Universitat Abat Oliba
- APRECE
- Joves Cristians XXI

**partits polítics**

- PAES FEAS
- CIU
- PP
- Alternativa Espanola

**finançament**

- Produccions Goya
- Popular TV
- Nutricia
- Acrofarma
- Banco de Alimentos
- La Gaceta de los Negocios
- Laboratorios CINFA
- Grupo Lutereconomia
- Barclays
- Carrefour
- Fundación IUVE
- Caja de Ahorros de Navarra
- www.ondavoz.es
- Fiat C
- MRW

**DERECHOS A VIVIR**

**associacions**

- Grup d'Entitats Catalanes de la Família
- E-cristians
- Convivència Cívica Catalana
- Hazteoir
- Forum Català de la Família
- Forum Español de la Família

**mitjans d'informació**

- Forum Libertes
- ABC
- La Razon
- Intereconomia
- Acis
- el Cunit a TV3
- Vanguardia

**església**

- KIKOS
- Opus Dei
- Conferència Episcopal
- Legionarios de Cristo
- Vaticà

**DECIDIM SOBRE  
LES NOSTRES VIDES**